

hallitus menettäisi työväen luottamuksen. Se riippuu siitä, mitenkä se hallitus toimii ja mitenkä työväki on kasvatettu ymmärtämään tällaisen hallituksen vaikeuksia. Se., että meillä epäonnistuttiin, johtui siitä, että meillä oli työväen vallankumous sysännyt esiin joukot, jotka eivät käsittäneet mitä hallitus voi tehdä ja odottivat kaikkia taivaan ja maan ihmeitä yhtäkkiä; ja kun hallitus ei voinut niitä täyttää, niin joukot pettyivät. Nyt on kysymys siitä, mennäänkö hallitukseen eräänlaisia tilapäisiä tehtäviä täyttämään. Minä sanon, että nyt kun tilanne on muuttunut sellaiseksi kuin Ryömä sanoi, niin esiintyy välttämättömyydellä kaikissa maissa lähiaikoina ennenkuin työväenluokan puolueet saavuttavat poliittisen enemmistön, sellaisia tilanteita, jolloin täytyy mennä hallitukseen. Siitä ei päästä, ja on selvää, että silloin täytyy olla puolueella muodollinen oikeus asiasta päättää ja jota nyt tässä ehdotetaan puolueen johtaville elimille myönnettäväksi. Ei suinkaan puoluekokouksen sovi kaikkia päätöslausemia tehdessään ajatella,- että jos me teemme sosialidemokratian periaatteiden ja sosialidemokratian yleisen käytännön mukaisen yleisen päätöslauseman, että sitä ei olisi tehtävä senvuoksi, että joukkomme mahdollisesti ei sitä ymmärrä. Tämähän on sellainen kysymys, niinkuin Kautsky sanoo, että joukkojen luonnollinen vaisto on tällaista toimintaa vastaan, koska porvarillinen koneisto on sen niin pilannut käyttäessään sitä työväen sortamiseen, mutta kun sosialidemokratia käsittää, että on välttämätöntä erityisissä tilanteissa mennä tätä porvarillista koneistoa käyttämään, niin on tämä tehtävä ja kasvatettava työväestön luokkavaisto luokkatietoisuudeksi, jotta se ymmärtää asian. Niinkuin sanottu, tämä kysymys ei ole aktuellinen, että ei ole tarvetta hallitukseen mennä, mutta, voi syntyä tilanteita, jolloin vastavallankumousta yritetään, ja silloin täytyy hallitukseen mennä, olipa meillä suojeluskuntalaitos tai ei. Juuri tämän laitoksen kurissapitämiseksi tai sodan syttymisen estämiseksi on mentävä hallitukseen, koska, niinkuin Marx osoitti, puhuessaan sen ajan radikaaleja lassallelaisia vastaan, porvarillisten kesken on siksi suuria eroavaisuuksia, että sosialidemokratia voi käyttää niitä hyväkseen tilapäisten tehtäviensä täyttämässä. Minä luulen, että kaiken varalta on senvuoksi ehdottomasti välttämätöntä, että puolueen johtaville elimille annetaan määrättyissä tilanteissa oikeus harhita, onko mentävä kokoomushallitukseen vai eikö.

Ed. *Manner*, Edv., ilmoitti yhtyvänsä alustajan ehdotukseen. Mutta kun hallitukseen mennään, täytyy siihen olla painavia syitä. Olisi kuitenkin väärin, jos valitsemme eduskuntaan edustajia, mutta emme anna heille toimintavapautta.

Ed. *IVelling, Y.*: Jos nykyhetkellä seurataan perinpohjin maamme oloja ja otetaan tällöin huomioon vallassa oleva musta taantumusporvaristo sekä suojeluskunnat, on hyvin kysymyksenalaista olisiko hallitukseenmenosta mitään hyötyä. Kedon esityksen mukaan jäisi ratkaisu kovin tulkinnan varaan. Lopuksi'yhtyi ehdotukseen, että kysymys lähetettäisiin valiokuntaan.

Ed. *Nordlund, K.*: Tämä kysymys tuli vähän odottamatta esille tai sillä tavalla, ettei sitä ole säännöllisessä järjestyksessä esille otettu, es oltu tehty alustusta ja siinä muodossa esitetty asiaa käsiteltäväksi niinkuin sentään näin tärkeä taktillinen kysymys olisi pitänyt ottaa. Olisi pitänyt valmistaa alustus, jotta olisi voitu sitä harkita yksityiskohtaisemmin. Minusta ei ole kokouksen arvon mukaista, että täällä herätetään yhfäkkiä kysymyksiä ja mätkäistään niistä päätöksiä ilman että on alustuksia, varsinkin kun kysymys on tällainen, joka herättää työväen keskuudessa paljon mielenkiintoa ja jossa mielipiteet hyvin paljon eroavat. Minä olen kyllä periaatteessa sitä mieltä, että on tilanteita, joissa työväen on mentävä hallitukseen, eikä siinä suhteessa kai suurempaa erimielisyyttä yleensä ole olemassakaan, mutta toiselta puolen on erotettava, niinkuin tässä aikaisemmin joku huomautti, tilanteet toisistaan. On erotettava sellainen tilanne, josta Keto mainitsi, jolloin sosialidemokraatit saavuttavat enemmistön parlamentissa. Se on aivan toinen kysymys. Silloin ei minun mielestäni ole myöskään mitään järkeä siinä, etteivät sosialidemokraatit ottaisi valtaa käsiinsä, kun heillä on parlamenttaarinen enemmistö. Toinen tilanne on n.s. vallankumoustilanne. Täällä on puhuttu, että voi tulla tarpeelliseksi ottaa vallankumoustilanteessa valta käsiinsä. Se on minusta sellainen kysymys, jota ei voida yleensä säännöstellä näin puoluekokouksen päätöksellä. Puoluekokouksen päätös tarkoittaa joka tapauksessa lähes normaalista tilannetta eikä suinkaan voida laatia lakia eikä määritelmiä, jotka pitäisivät paikkansa vallankumoustilanteessa. Jos sitä pyritään säännöstelemään, niin siinä säännöllisesti osutaan harhaan, sillä vallankumoustilanteessa on niin paljon edeltäpäin arvioimattomia tekijöitä vaikuttamassa, ettei toimita sitä varten laatia lakia. Ei siis tällaista kysymystä pidä sekoittaa nyt esilläolevaan kysymykseen eikä pyrkiä sitä säännöstelemään.

Olen muuten sitä mieltä, niinkuin täällä jo eräs puhuja huomautti, ettei meidän maassamme ole oikeastaan sellaista radikaalista porvaristoa eikä sitä lähitulevaisuudessa synnykään, jonka kanssa puolueemme voisi hallitukseen mennä. Ei meidän porvaristomme todennäköisesti ensi vaaleissakaan mene huomattavasti vasemmalle. Sitäpaitsi toinen seikka on se, että tällä kertaa on meillä myös kommunistinen puolue, joka meidän

täytyy tilannetta arvioitaessa, taktiikkaamme arvioitaessa, ottaa huomioon. Emme voi sitä jättää laskuistamme pois, vaan tilannetta arvoiteltaessa meidän täytyy ottaa huomioon taktiikkaamme vaikutus ulospäin, mitä se vaikuttaa työväen joukkoihin. Tältä kannalta katsoen, kun tämä yleinen tilanne otetaan huomioon, minun mielestäni ei ole mitään käytännöllisiä mahdollisuuksia tämän päätöksen käytäntöön soveltamiseen, jos nimittäin se päätös tehdään. Mutta jos kokouksen enemmistö on sitä mieltä, että siitä voidaan näinkin valmistamattomana tehdä päätös, joka minun mielestäni puoluekokouksen arvon mukaista ei olisi, niin minun mielestäni pitäisi kuitenkin viime puoluekokouksen päätös muuttaa sikäli, että vaaditaan puolueuuevostossa 34 äänen enemmistö. Asia on sillä tavalla, että nykyisten puoluesääntöjen mukaan kokoonpannussa puolueuuevostossa, kun edustajan valinta voi tapahtua vasta 5,000 jäseneltä, ei niin tarkkaan kuvastu puolueessa vallitsevat virtaukset kuin jos asteikko olisi pienempi. Senvuoksi minun mielestäni, varmuuden saamiseksi tässä kysymyksessä, olisi asetettava 34 enemmistö ainakin puolueuuevostossa.

Ed. *Wiik*, K. H.: Kun viime puoluekokouksessa käsiteltiin tätä asiaa, niin minä jo silloin huomautin, että päätös oli hyvä mitä sen periaatteelliseen puoleen tulee, mutta se on käytännössä ihan mahdoton. Kun täällä joku puhuja sanoi, että päätöksen mukaan pitäisi saada astua hallitukseen silloin, kun taantumus on uhkaamassa, ja että onhan nyt ja alituisesti taantumus uhkaamassa, niin huomautan, että päätös ei ole niin epämääräinen, vaan sanoo ihan tarkkaan, että jos uhkaa semmoinen taantumus, jonka johdosta voi tulla ne ja ne seuraukset. Ja todellakin, vaikka joku täällä sanoi, että keskustahallitus on siksi heikko, että sen kanssa ei voisi muodostaa voimakasta hallitusta, niin, — ja se ei ole muuten totta, että se olisi niin tavattoman heikko — vaikka niin olisi ja jos todellakin uhkaisi oikeistokaappaus, joka tahtois kukistaa tämän heikon keskustahallituksen ja sen mukana koko porvarillisen demokratian, niin totta kai työväenluokka tekisi äärettömän suuren virheen, jos se antaisi monarkistisen kaappauksen onnistua eikä rientäisi vahvistamaan tuota heikkoa hallitusta. Täällä myönnetään, että on tilanteita, jotka vaativat hallitukseen menoa, mutta samalla sanotaan, että jos suojeluskunta on olemassa, niin silloin sosialidemokraattien ei sovi astua hallitukseen. Kun näin sanotaan, tehdään se virhe, että jätetään ottamatta huomioon, että jos tulisi oikeistokaappaus, niin nämä aseelliset järjestöt taistelisivat keskenään, siis myös suojeluskunnat. Ei myöskään ole otettu huomioon sitä mahdollisuutta, että Venäjällä voi lähivuosien kuluessa tapahtua hyvin suuria mullistuksia, ja silloin on äärettömän tärkeää,

millä tavalla hallitus niihin suhtautuu. Meidän pitäisi tietää, että kun Judenitsh hyökkäsi Pietaria vastaan, niin silloin riippui hallituksesta — tietysti myös sosialidemokraateista ja kaikista rauhan ystäväistä, mutta hyvin suurella määrin hallituksesta, — ettei Suomea saatu mukaan sootaan. Siis, kuten sanottu, nykyinen puoluepäätös on käytännössä mahdoton, kun se toisella kädellä ottaa mitä toisella on annettu, niin että tahtoisin sanoa: hyvät toverit, pankaa nyt remmiin semmoiset miehet ja naiset, joihin voitte luottaa, mutta antakaa heille riittävän laaja valtakirja. Se on hyvin alkuperäistä laatua se semmoinen demokratia, jonka mukaan suurten joukkojen pitää joka tapauksessa välittömästi itse päättää. Sitä on mahdoton toteuttaa. Jollei siis sellaisia luotettavia henkilöitä riittävästi ole, olisi parempi peruuttaa koko päätös ja sanoa, että koskaan eivät sosialidemokraatit voi kuulua kokoomushallitukseen. Sitten on vielä yksi semmoinen syy, jota usein saa kuulla esitettävän ja täälläkin on esitetty, mutta joka lievästi sanoen on vastenmielinen, ja se on se, että jos niin ja niin päätetään, työväki ei ymmärrä. Ellei se ymmärrä — en tiedä onko se totta — niin selittääkää heille asiat.

Keto, J. W.: Minäkin aion huomauttaa siitä seikasta, jonka Wiik jo ehti mainita, nimittäin että mehän emme tiedä, minkälainen kehitys Venäjällä tulee olemaan, me emme tiedä, mitkä voimat siellä voivat päästä valtaan. Jos siellä tulisi poliittinen katastroofi, jos siellä taantumuksen voimat pääsevät valtaan, niin ettekö usko, että täällä syntyisi aivan samanlainen kiihtymys aktivistien keskuudessa kuin oli silloin kun Judenitschin kapina syntyi ja kun täältä hommattiin retkeä Pietariin. Varmasti nämä voimat yrittäisivät saada aikaan tällaista selkausta ja silloin olisi meille varattava oikeus myös hallituksenmenolla tukea niitä porvarillisia demokraattisia rauhan ystäviä, jotka vastustaisivat seikkailupolitiikkaa. Sen vuoksi ei hallituksenmenoa saa tehdä mahdottomaksi. Päätöslauselmaa, jossa myönnetään tällaisten tilanteiden mahdollisuus, mutta kielletään keinot niiden torjumiseen, sehän itse asiassa merkitsee kaikkien tällaisten poikkeustapausten kieltämistä. Täällä on puhuttu paljon ulkomaisista esimerkeistä. Minäkin voisin niistä antaa pitkän lausunnon, mutta minä nyt mainitsen vain, että kaikkien Saksan sosialidemokraattien, myös riippumattomien, mielestä on välttämätöntä, että Saksassa ainakin nyt enemmistösosialistit ottavat osaa hallitukseen. Tässä on minulla jo ennen mainittu riippumattomien pää-äänenkannattajain toimittajain selitys, jossa he juuri selostavat suhdettaan enemmistösocialistiseen hallitukseen ja sanovat, että he osaksi sisäpoliittisista, mutta ennen kaikkea ulkopoliittisista syistä kannattavat nykyistä Saksan hallitusta, joka on muodostettu keskustapuolueista ja

enemmistösocialisteista. Sehän kävi selville siitäkkin lausunnosta, jonka minä täällä jo mainitsin. Tietysti sosialidemokraattien politiikka tulee erinäisissä työväenjoukoissa herättämään tyytymättömyyttä. Tämä koomuspolitiikkahan on sellaista, joka on niin sanoakseni työväen luokkavaiston vastaista. Mutta toiselta puolen tätä asiaa ei voida auttaa ja tätä asiaa on sosialidemokraattien koetettava työvälle valaista. Minä palaan vielä siihen ajatukseen, jonka aikaisemmin lausuin, että nyt on ilmeisesti tulossa sellainen yleiseurooppalainen tilanne, jolloin todellisuuden logiikka alkaa ajaa työläisiä tuosta luontaisesta vastenmielisyydestään huolimatta ymmärtämään, että on tilanteita, jolloin on hallitukseen otettava osaa, ja silloin kun tämä tosiasia logiikka pakottaa heidät tähän, silloin käy yhä pienemmäksi ne tapaukset, jolloin osanotto hallitukseen herättää huomattavammassa osassa työväenluokkaa sellaista halua, että ne lähtisivät kulkemaan kommunistien mukana. Työväki oppii ottamaan huomioon reaaliset mahdollisuudet ja soveltamaan menetelmänsä todellisuuden vaatimusten mukaisesti. Tämähän on sitä oikeaa marxilaista politiikkaa, josta Itkonen täällä teki hiukan pilkkaa, mutta joka kuitenkin käytännön miesten nälvimisestä huolimatta vie työväenluokan nopeimmin sosialismiin.

Kysymys lähetettiin menettelytapavaliokuntaan.

Esitettiin valistusvaliokunnan mietintö n:o I koskeva

Heikkojen piirijärjestöjen toimintaa ja piirien välistä yhteistoimintaa.

Puoluekokous on valistusvaliokunnan tehtäväksi jättänyt tarkastaa puolue-toimikunnan kokoukselle tekemän esityksen: "Heikkojen piirijärjestöjen toiminta ja piirien välinen yhteistoiminta."

Valiokunta on alustuksen tarkastanut ja mielihyvällä toteaa, että tehty esitys on nykyoloissa tarkoitustaan vastaava. Se on suureksi avuksi ja ohjeeksi heikoille piirijärjestöille toimintaansa järjestellessä. Kun puoluekokouksessa ei käytetty asiasta evästyskeskustelua ja kun valiokunnalla ei ole esitykseen nähden mitään uutta esitettävää, ehdottaa valiokunta esityksen sellaisenaan hyväksymistä.

V alistusvaliokunta.

Ilm. Sinisalo.

E. Törmä.

V. Korhonen.

K. Myllymäki.

A. Hautamäki.

O. Tapaninen.

P. Aarniokoski. .

Mietintö hyväksyttiin sellaisenaan.

Esitettiin valistusvaliokunnan mietintö n:o 2, keskevä

Historiallisten asiakirjain kokoamista Työväenarkistoon.

Valiokunta lausui:

Puoluetoimikunnan toimintakertomuksen yhteydessä tehdyn ehdotuksen mukaisesti on valistusvaliokunta ottanut käsiteltäväkseen historiallisten, ennenkaikkea kansalaissodan aikuisten asiakirjain kokoamista Työväenarkistoon koskevan kysymyksen.

Valiokunta pitää tärkeänä puoltaa tehtyä ehdotusta, jonka mukaan puoluetoimikunnan on kehoitettava piiritoimikuntia historiallisten asiakirjain kokoamiseen alaisistaan järjestöistä, yksityisiltä puoluetovereilta ja mistä vain arkistoa varten voidaan niitä hankkia ja, että erinäisiä velvoituksia puoluelehdille olisi myös arkiston kokoamiseksi lausuttava. Tähän nojaten valiokunta ehdottaa puoluekokouksen päätettäväksi:

i) Puoluetoimikunnan tulee kehoittaa piiritoimikuntia ryhtymään riittäviin toimenpiteisiin historiallisten, ennenkaikkea kansalaissodan aikuisten asiakirjain kokoamiseksi työväenarkistoon; ja

2) Puoluelehdille lausutaan uudelleen velvoitus toimittaa kappale kaikista painotuotteistaan työväenarkistoon.

Valistusvaliokunta.

A. Hautamäki.	Kalle Myllymäki.
Ilm. Sinisalo.	P. Aarniokoski.
O. H. Tapaninen.	O. V. Korhonen.
E. Törmä.	

Mietintö hyväksyttiin.

Esitettiin valistusvaliokunnan mietintö n:o 3,

Vaalipuhujien valistuskurssit.

Valistusvaliokunta on omasta aloitteestaan keskustellut niistä valmistustoimenpiteistä, jotka on katsottava tarpeelliseksi ensi eduskuntavaaleissa harjoitettavan vaaliagitatsioonin järjestelyssä.

Todeten, että piirien käytettävissä olevat puhujavoimat ovat yleensä heikot ja vaaliagitatsiooni entistä vaativampaa, kun on taisteltava paitsi porvarillisia puolueita vastaan, myöskin kommunismia vastaan, pitää valiokunta välttämättömänä, että järjestetään hyvissä ajoin ennen varsinaisen vaaliagitatsioonin alkamista Helsinkiin vaalipuhujien valmistuskurssit, joilla agitaattoreille selostetaan eduskuntaryhmämme toimintaa

y.m. vaaliagitatsioonissa huomioon otettavia seikkoja. Sen vuoksi ehdottaa valiokunta puoluekokouksen hyväksyttäväksi:

Puoluekokous velvoittaa puolueitoimikunnan järjestämään ennen ensi eduskuntavaalien vaaliagitatsioonin alkamista Helsinkiin viikon kestävät vaalipuhujien valmistuskurssit, joille kurssille veloitetaan piirittoimikunnat lähettämään piirisihteerinsä ja ainakin vakituiset luennoitsijansa.

Valistusvaliokunta.

A. Hautamäki.	O. V. Korhonen.
Ilm. Sinisalo.	O. H. Tapaninen.
P. Aarniokoski.	E. Törmä.
K. Myllymäki.	

Mietintö hyväksyttiin.

Päätettiin ottaa loma ja jatkaa kokousta klo i ip.

Iltapäivän istunto

alotettiin klo i. Puhetta johti *Hakkila*.

Esitettiin kokoukselle painettuna jaettu menettelytapavaliokunnan mietintö n:o i koskeva

Puolueitoimikunnan toimintakertomusta.

Valiokunta lausui:

Puoluekokous on menettelytapavaliokuntaan lähettänyt kertomuksen Sos.-dem. puolueitoimikunnan toiminnasta joulukuun 17 p:stä 1919 joulukuun 31 p:ään 1921 lausunnon' antamista varten erinäisistä kertomuksen kohdista.

Valiokunta on kertomusta tarkastaessaan tullut siihen varmaan käsitykseen, että puolueitoimikunta on toiminnassaan sanottuna aikana pitänyt silmällä puolueen etua, eikä valiokunnan mielestä puolueitoimikunta ole yleensä toiminnassaan tehnyt itseänsä syypääksi suurempiin positiivisiin virheisiin.

Mitä tulee Puolueitoimikunnan johtamaan valistustyöhön, josta erityisesti on vaadittu valiokunnan lausuntoa, on sekä lähetekeskustelussa annetuista lausunnoista että valiokunnalle muuten esitetyistä seikoista käynyt ilmi, ettei Puolueitoimikunta ole "aina riittäväällä valppaudella valvonut puolueasiain kehitystä eri vaalipiireissä. Kun jonkun piirijärjestön suhteen on ryhdytty avustustoimenpiteisiin, on se useimmiten tapahtunut vasta siten, kun siihen on ollut aivan välttämätön pakko. Vastaisuuden varalle on sentähden vaadittava, että Puolueitoimikunta tar-

kasti ja jatkuvasti seuraa puolueasiain kehitystä maamme kaikissa osissa, mutta erityisesti siellä, missä puoluetoiminta on heikkoa, pysyy läheisessä yhteydessä puolueen alajärjestöjen kanssa sekä koettaa uusia aloitteita tekemällä ja muuten neuvoja antamalla vaikuttaa virkistävästi järjestöjen toimintaan.

Puoluesihteerin toimintaa vastaan on esitetty, että hän on erinäisten toimihenkilöiden suhteen sekä muutenkin eri paikkakunnilla käydessään esiintynyt ja käyttäytynyt tavalla, joka osaksi on herättänyt paheksumista. Valiokunta on kuitenkin myös huomannut, että useissa osissa maata annetaan sikäläisten puoluetoverien puolelta nykyiselle puoluesihteerille tunnustus hänen toiminnastaan. Helsingissä, huhtik. 3 p. 1922.

Menettelytapavalio kunta.

Kaarle Nordlund.	Karl H. Wiik.
J. F. Aalto.	Otto Toivonen.
A. Kannisto.	J. O. Aromaa.

Yrjö Velling.

Valiokunnan jäsen J. W. Keto, koska hän on puoluetoimikunnan jäsen, ei ole ottanut osaa mietinnön laatimiseen.

Valiokunnan mietintö hyväksyttiin, keskustelutta.

Puoluetoimikunnan vaali.

Ryhdyttäessä puoluetoimikunnan vaaliin, valittiin yksimielisesti puoluetoimikunnan *puheenjohtajaksi V. Tanner*. Varapuheenjohtajan ehdokkaiksi asetettiin M. Paasivuori ja J. F. Aalto. Muutamia puhevuoroja käytettyä, joissa kumpaakin ehdokasta kannatettiin, valittiin suurella enemmistöllä J. F. *Aatto* varapuheenjohtajaksi.

Puoluesihteerin ehdokkaiksi asetettiin Väinö V. Salovaara ja T. Tainio. Keskustelussa, joka ehdokkaista syntyi, käytettiin 19 puheenvuoroa, joissa selostettiin kummankin ehdokkaan hyviä ja huonoja puolia. Lippuäänestyksen toimitettua havaittiin, että *Tainio* oli saanut 23,650 ääntä 96 äänestäjältä, *Salovaara* 11,645 ääntä 47 äänestäjältä, *Wiik* 451 ääntä ja *Harvala* 250 ääntä, jotapaitsi oli jätetty 2 tyhjää lippua.

Puoluesihteeriksi tuli siis valittua T. *Tainio*.

Puoluetoimikunnan vakinaisiksi jäseniksi valittiin: J. W. *Keto* 25,541 ään., K. H. *Wiik* 20,773 ään., R. *Itkonen* 17,137 äänellä ja Ruotsalaisen Työväenliiton edustajaksi yksimielisesti J. *Sundberg*. *Varajäseniksi*: Matti *Paasivuori* 25,444 äänellä, Väinö *Hakkila* 24,330 ään., V. *Mikkola* 17,306 ään., S. *Hellsten* 14,608 ään. ja M. *Ampuja* 13,126 äänellä.

Tilintarkastajiksi valittiin V. Hupli, E. Jalava ja Artt. Aalto.

Puoluesihteerin vaalin johdosta jätettiin seuraava

Vastalause.

Koska puoluesihteeriksi edelleen valittiin T. Tainio, jonka siinä tehtävässä oleminen on puolueelle vahingollinen monesta eri syystä, niin ilmoitan, että en voi yhtyä päätökseen, vaan ilmoitan vastaan vastalauseeni. Helsingissä, 4. S- 1922.

T. Bryggari. *)

Ruotsin edustajan jäähyväiset.

Ruotsin sosialidemokraattisen puolueen edustaja tov. *Lindström* pyysi puheenvuoroa lausukseensa jäähyväiset kokoukselle. Hän huomautti, että seuratessaan kokouksen menoa, on hän voinut huomata, että sosialidemokraattinen liike Suomessa on nousemassa ja vakiintumassa. Puolueenne, lausui hän, tulee varmaankin hyvin pian saamaan sijan valtiovallan käytössä ja uusi punainen Suomi nousee toteuttamaan lupallisesti historiallisen tehtävänsä. V :na 1917—1918 taisteli Suomen työväki rohkeasti, mutta historialliset olosuhteet tekivät silloin onnistumisen mahdottomaksi. Luokkataisteluaan on Suomen työväen edelleen jatkettava sitkeästi. — Toivotti lopuksi onnea ja menestystä Suomen sos.-dem. puolueelle ja kiitti toverillisesta kohtelusta.

Puheenjohtaja *Hakkila* kiitti kokouksen puolesta tov. Lindströmiä ja toivoi, että kiinteä yhteistyö molempien maiden veljespuolueiden välillä kehittyisi yhä lujemmaksi.

Puolueen tulo- ja menoarvio.

Esitettiin raha-asiaain valiokunnan mietintö n:o 1 sos.-dem. puolueen tulo- ja menoarvioksi v:lle 1922. Mietintö oli seuraava:

Raha-asiaainvaliokunta on tarkastanut puoluetoimikunnan ehdotuksen puolueen tulo- ja menoarvioksi kuluvaa vuotta varten ja lausuu valiokunta sen johdosta seuraavaa:

Tutkiessaan tulopuolelle otettuja eriä on valiokunta havainnut, että muita tuloeriä kuin ylimääräistä, puoluekokouskustannuksia varten

*) Vastalauseen johdosta on huomautettava, että Bryggari ei ollut kokouksen äänivaltainen edustaja, joten hänen vastalauseellaan ei sen vuoksi ole mitään merkitystä, eikä hän sitä kokouksessa lukenutkaan.

kannettavaa veromäärää, ei voida korottaa. Ylimääräistä veroa on valiokunta kuitenkin arvioinut karttuvan 75,000 mk., siis 15,000 mk. enemmän kuin puolue-toimikunta. Tämän johdosta on lainoilla hankittava määrä 165,000 mk.

Mitä sitten menopuoleen tulee, on siihen merkityt erät valiokunnan mielestä otettu niin alhaisina, ettei niissä ole tinkimisen varaa. Kun valiokunta kuitenkin tahtoi tyydyttää puoluekokouksessa tuntuva kannatus saaneiden Sos.-dem. Työläisnuorisoliiton ja Sos.-dem. Työläisnaisliiton apuraha-anomukset, oli se pakotettu alentamaan eri vaalipiireille ehdotettuja 10,000 markan vaaliavustuksia 2,000 markkaa kutakin ja käyttämään tämän summan siten, että Työläisnuorisoliitolle ehdotetaan kuluvana vuonna myönnettäväksi 10,000 mk. ja Työläisnaisliitolle 6,000 mk. avustuksen. Samalla on valiokunta korottanut heikompien vaalipiirien avustuksen 5,000 markkaan.

Valiokunnalle on ilmoitettu, että puolueelta ovat avustusta anoneet myöskin eräät muut kuin ylempänä mainitut järjestöt, mutta niistä päättäminen on jätettävä puolue-neuvostolle.

Arvioidessaan puoluekokoukuskustannuksia on valiokunta havainnut, että esitetty 80,000 mk. ei siihen riitä, vaan on se koroitettava 100,000 markkaan. Tähän summaan tarvittavan 20,000 mk. on valiokunta ottanut kulunkitililtä, alentamalla sen 50,000 markasta 30,000 markkaan.

Ylläkerrotulla tavalla järjestettynä ehdottaa raha-asiainvaliokunta kuluvan vuoden tulo- ja menoarvion hyväksyttäväksi seuraavanlaisena:

Menot:

Puoluekokous	100,000: —
Puolueneuvosto	10,000: —
Agitatio- ja matkakust.	40,000: —
Kansainväliset menot	12,000: —
Työväen arkisto	25,000: —
Yleisiin palkkoihin	190,000: —
Kulunkeja	30,000: —
Yleisiin vaalikustannuksiin	35,000: —

Piireille voitto-osuutta:

Kevättervehdyksestä	5,000: —
Vappumerkeistä	20,000: —
	2c 000: —

<i>Vaaliavustusta piireille:</i>	
Uudenmaan vaalipiirille	8,000: —
Turun etel. vaalipiirille	8,000: —
Turun pohj. vaalipiirille	8,000: —
Hämeen etel. vaalipiirille	8,000: —
Hämeen pohj. vaalipiirille	8,000: —
Viipurin länt. vaalipiirille	8,000: —
Viipurin it. vaalipiirille	8,000: —
Mikkelin vaalipiirille	8,000: —
Kuopion länt. vaalipiirille	5,000: •—
Kuopion it. vaalipiirille	8,000: •—
Vaasan etel. vaalipiirille	5>°oo' •—
Vaasan it. vaalipiirille	8,000: •—
Vaasan pohj. vaalipiirille	5>000' •—
Oulun etel. vaalipiirille	5,000: —
Oulun pohj. vaalipiirille	5,000: —
Kajaanin alipiirille	5,000: —
Ruotsia. Työv. liitolle	10,000: — 120,000: —
Sos.-dem. Työläisnuorisoliitolle	10,000: —
Sos.-dem. Työläisnaisliitolle	6,000: —
Puoluetoimikunnalle käyttövaroja	10,000: —
Yhteensä Smk. 613,000: —	

Tulot:

Puolueveroja 40,000 jäs. 6 kk. ä 50 p.	20,000: —
„ 40,000 „ 6 „ „ 2 mk	80,000: —
Ylimääräisiä veroja (puoluekokous kust.)	75,000: —
Kevättervehdyksestä	15,000: —
Vappumerkeistä	60,000: —
Kirjallisuudesta	25,000: —
Kalenterista	145,000: —
Sekalaisia tuloja	25,000: —
Korkoja	5,000: —
Lainaamalla hankittava	165,000: —
Yhteensä Smk. 613,000: •—	

*H. Kulmala.**J. E. Malmivuori.**H. Tuomola.**J. Virtasaari.**Vilho Teräs.**E. Setälä.**Emil Sallila.*

Harvala huomautti mietinnöstä käyvän selville, että se on rakennettu sille perusteelle, että puoluevero koroitettaisiin 4 markkaan vuodessa. Teki sen vuoksi raha-asianvaliokunnan puolesta ehdotuksen, että puoluevero koroitettaisiin 4 markkaan vuodessa ja että se astuisi voimaan heinäkuun 1 p:nä 1922.

Puheenjohtaja lausui, että tämä ehdotus olisi käsiteltävä ennen kuin käydään hyväksymään talousarviota.

Puoluekokous hyväksyiikin raha-asianvaliokunnan ehdotuksen puolueverosta yksimielisesti.

Tämän jälkeen hyväksyttiin pari puheenvuoroa käytettyä, raha-asianvaliokunnan ehdotus kuluvan vuoden talousarvioksi sellaisenaan.

Esitettiin menettelytapavaliokunnan mietintö n:o 3, koskeva

Kustannusosakeyhtiö Kansanvaltaa.

Mietintö kuului:

Puoluekokous on menettelytapavaliokunnalle lähettänyt lausunnon antamista varten sen osan Kustannusosakeyhtiö Kansanvallan toimintakertomusta, joka koskee Suomen Sosialidemokraatin toimittamista.

Valiokunta toteaa puoluekokouksen evästyskeskustelussa käyneen selville, että puolueen keskuudessa ollaan suurin piirtein katsottuna tyytyväisiä siihen suuntaan, mikä puolueen äänenkannattajalla on ollut edellisen ja tämän puoluekokouksen välisellä ajalla, ja että tunnustetaan lehden olleen erittäin asiallisesti, arvokkaasti ja valppaasti toimitetun.

Kuitenkin on todettava, että lehden toimitustapaa vastaan on visillä oikeutuksella tehty erinäisiä huomautuksia ja muistutuksia. Ensinnäkin on huomautettava, että taistellessaan kotimaisia kommunisteja vastaan lehti on toisinaan eksynyt vähemmän arvokkaaseen vastustajain nälvimiseen. Tällaista olisi vastedes vältettävä. Tämä ei kuitenkaan tiedä, että lehden olisi hellitettävä kommunistien työväelle turmiollisten oppien ja menettelytapain asiallista arvostelua, sen tulee vain tapahtua puolueemme arvoa vastaavassa äänilajissa. — Toisena huomautuksena on esitettävä, että vaikkapa onkin lehdelle annettava suuri tunnustus Neuvosto-Venäjän olojen asiallisesta ja valppaasta seuraamisesta, on myöskin Neuvosto-Venäjän olojen esittelystä todettava joskus käytetyn kirjoitustapaa, joka kiihkeällä ja vähemmän arvokkaalla sävyllään ei ole ollut omiaan herättämään työläisissä luottamusta kuvausten ja tietojen tosiperäisyyteen. Tällaisesta kirjoitustavasta olisi päästävä. Tämäkään huomautus ei kuitenkaan tiedä, etteikö olisi edelleenkin asiallisella ja arvokkaalla tavalla valaistava ja arvosteltava Neuvosto-Venäjän oloja ja erityisesti Venäjän kommunistisen puolueen politiikkaa, kuitenkin ar-

vostelussa muistaen mailmansodan ja kansalaisotien Venäjälle luomia poikkeuksellisen vaikeita olosuhteita ja unohtamatta painostaa vastavallankumouksellisten voimien Venäjällä mahdollisesti saavuttaman voiton tuhoisia seurauksia koko mailman sosialistisille liikkeille. — Lopuksi on mainittava, että lehdessä on toisinaan ollut yksityisten henkilöiden kirjoituksia, jotka eivät ole ilmeisesti vastanneet puolueessa yleisesti vallitsevaa, johtavien puolue-elimien ja toimituksen kantaa, mutta joiden suhteen toimitus ei silti ole tavalla tai toisella tuonut ilmi eriävää kantaansa. Tässä suhteessa on saatava korjaus aikaan. Samalla puoluekokous kuitenkin lausuu, että puolueen jäsenille on edelleenkin myönnettävä oikeus nimimerkillään varustetuissa kirjoituksissa tuoda julki puolueen virallisesta mielipiteestä poikkeaviakin mielipiteitä.

Helsinki, huhtikuun 3 päivänä 1922.

M enettelytapavaliokunta.

Ed. *Mikkola*, V., lausui valittelunsa sen johdosta, että valiokunta ei ollut ottanut huomioon hänen evästyskeskustelussa lausumaansa toivomusta lehden suhteesta urheiluliikkeeseen, mihin sen pitäisi kiinnittää entistä enemmän huomiota. I

Ed. *Kotiranta* yhtyi Mikkolan lausuntoon. Mietintö hyväksyttiin huomioonottaen ed. Mikkolan lausuman urheiluelämää suhtautumista koskevan toivomuksen.

Ärmahduskysymys.

Esitettiin menettelytapavaliokunnan armahdusasiaa koskeva näin kuuluva mietintö:

Puoluekokous tahtoo vakavasti kiinnittää porvarillisten puolueiden ja hallituksen huomiota siihen, että työväenluokan oikeudentunnon tyydyttämiseksi ja kansalaissodan synnyttämän mielenkatkeruuden lieventämiseksi on vihdoinkin täydellisesti poistettava päiväjärjestyksestä kansalaissodasta vankeuteen tuomittujen ja vankilassa edelleen olevien työväenluokan jäsenten armahdusasia, saattamalla viipymättä armahduksesta osallisiksi ei vain poliittisista, vaan myöskin yksityisluontoisista rikoksista tuomitut. Viimeksimainittujenkin armahtaminen on välttämätöntä, koska on katsottava heidän jo kärsineen riittävän rangaistuksen poikkeuksellisissa ja epänormaalisissa oloissa tekemistään rikoksista. Tämä vaatimus on sitäkin oikeutetumpi, kun yksityisluontoisista rikoksista tuomittujen joukossa on tiettävästi suuri osa sellaisia, jotka eivät ole syyppäitä niihin rikoksiin, mistä tilapäiset tuomioistuimet ovat mielenkiihityksen vallitessa heidät rangaistukseen tuominneet ja kun vasta-puolella kansalaissodasta yksityisrikoksiin syyppäät ovat yleensä päässeet

minkäänlaisetta rangaistuksetta. Näille vapautteen päästettävälle on palautettava täydet kansalaisoikeudet, samoinkuin niille aikaisemmin vapautetuille, jotka vielä ovat niitä vailla.

Samalla puoluekokous toteaa, ettei kansalaissodan johdosta kurinpidollisesti rangaistujen valtionpalvelijain armahtamiseksi ja oikeuksiinsa palauttamiseksi ole hallituksen puolelta neljään vuoteen lupauksista ja nimellisistä armahduksista huolimatta tosiasiallisesti tehty mitään, joten puoluekokous lausuu julki vaatimuksensa, että mainitut valtionpalvelijat ovat vihdoin viipymättä palautettavat täysiin oikeuksiinsa.

Ylläesitettyjen vaatimusten perilleajamisen jättää puoluekokous sos.-dem. eduskuntaryhmälle. Erikoisesti puoluekokous uskoo ryhmän tehtäväksi ryhtyä tarmokkaiisiin toimenpiteisiin Edvard Valppaan, Hilja Pärssisen, Aatto Sirenin y.m. tunnettujen puolueen entisten luottamushenkilöiden viipymättä vapauttamiseksi.

Mietinnön käsittelyn yhteydessä ehdotti *Ampuja*, että kokous valitsisi kolmihenkilöisen lähetystön käymään hallituksessa painostamassa E. Valppaan, Hilja Pärssisen, Aatto Sirenin y.m. vapauttamista.

Mietintö hyväksyttiin Ampujan tekemällä lisäyksellä. Hallituksen luo menevään lähetystöön valittiin *M. Ampuja*, *O. Reinikainen* ja *V. Hakkila*.

Otettiin 20 min. kahviloma.

Istuntoa jatkettaessa esitettiin maatalousvaliokunnan antama lausunto

sos.-dem. puolueen maatalousohjelmaehdotuksesta.

Se kuului seuraavasti:

Maatalousvaliokunta on käsitellyt ohjelmakomitean ehdotuksen puolueen maatalousohjelmaksi ja tullut siihen käsitykseen, että komitean ehdotus kaikissa pääosissaan voidaan hyväksyä. Seuraavassa tehdään selkoa niistä muutoksista, joita valiokunta ehdottaa tehtäväksi.

Ensiksikin ehdottaa valiokunta, että eri kohtien numeroiminen jätetään pois ja ohjelmaluonnoksessa kunkin numeron alla olevat lauseet kirjoitetaan yhdeksi kappaleeksi ja nämä kappaleet jätetään numeroimatta.

Periaatteellisen osan ensimmäisen kappaleen sanontatapaan ehdottaa valiokunta muutoksen, joka ilmenee itse ehdotuksesta. Niinikään ehdotetaan sanontatapa koko periaatteellisessa osassa sellaiseksi, että se mikä esitetään, esitetään vaatimuksen muodossa, eikä kuten ohjelmakomitea on ehdottanut, tapahtuneen tosiasian muodossa.

Toiseen ja kolmanteen kohtaan tehdyt muutosehdotukset sisältävät sen ainoan periaatteellisen muutoksen, jota valiokunta ehdottaa. Komi-

tea on asettunut sille kannalle, että uudet asutustilat on luovutettava viljelijöille perinnöllisellä hallinta-oikeudella, vaikka niillä samanlaisessa asemassa olevilla pienviljelijöillä, jotka aikaisemmin ovat saaneet viljelmiinsä omistusoikeuden, tämä omistusoikeus säilytetäänkin. Komitea perustelee kantaansa sillä, että hallinta-oikeus keinottelun ehkäisemisen kannalta on suositeltavampi kuin omistusoikeus. Tähän perusteluun yhtyy valiokuntakin, mutta kun ensiksikin keinottelu voidaan ehkäistä myöskin omistusoikeuden vallitessa ja kun toiseksi sellaisista syistä, joita sosialidemokraattinen puolue ei ole voinut estää, Suomen asutuspolitiikka torpparien vapautuksen yhteydessä joutui suuntautumaan omistusoikeuden perusteelle, jolta sitä on miltei mahdoton enää saada palamaan perinnöllisen hallinta-oikeuden perusteelle, niin, valiokunta ehdottaa luovuttavaksi perinnöllisen hallinta-oikeuden, vaatimuksesta ja tyydyttäväksi siihen, että omistusoikeuden väärinkäyttöä yhteiskunnallisin toimenpitein ehkäistään. Valiokunta on vakuutettu siitä, että tätä kantaa maan tilaton väestö myöskin ymmärtää paremmin kuin perinnöllisen hallinta-oikeuden, teoreettisesti kyllä oikeata, mutta käytännöllisesti vaikeammin selitettävää kantaa.

Periaatteelliseen osaan ehdottaa valiokunta lisättäväksi kaksi kohtaa. Ensimmäinen niistä sisältää sen evästyskeskustelussa esitetyn lausunnon, että maataloudessa tehty työ on tunnustettava samanarvoiseksi teollisuudessa ja muussa tuotannossa tehdyn työn kanssa. Toinen kohta sisältää vaatimuksen, että metsä, mikäli sitä ei maatalouden tarpeeseen tarvita, on otettava yhteiskunnan omaisuudeksi.

Lähempien, vaatimusten erinäisiin kohtiin ehdotetut muutokset aiheutuvat edelläselostetusta periaatteellisesta muutoksesta. Laiduntauksioikeuden metsämailla ehdottaa valiokunta, samoinkuin metsästys- ja kalastusoikeudenkin, vaadittavaksi maanomistuksesta riippumattomaksi. Niinikään ehdottaa valiokunta, että maata yhteiskunnan haltuun otettaessa suoritetaan omistajalle korvausta maan todellisen tai arvioidun tuottavaisuuden perusteella.

Näillä muutoksilla ehdottaa valiokunta komitean ohjelmaluonnoksen hyväksyttäväksi. Muutetussa muodossaan tulisi siis maatalousohjelma kuulumaan seuraavasti:

Maatalousohjelma.

i. Periaatteellinen osa.

Tuotannonvälineistä tärkein, maa, on saatava yhteiskunnalle tai maan todelliselle viljelijälle siten kuin tässä ohjelmassa lähemmin lausutaan.

Suurviljelystä on harjoitettava sellaisilla alueilla, missä se näyttää edullisimmalta • viljelysmuodolta. Viljelystä harjoittavat joko yhteiskunta välittömästi tai yhteiskunnan valvonnan alaiset viljelijäin yhtymät. Suurviljelyksessä olevan maan omistaa yhteiskunta.

Alueet, joissa pienviljely näyttää suurviljelystä edullisemmalta, on luovutettava omistusoikeudella yksityisten viljeltäväksi. Tällaisten pienviljelmien suuruus on järjestettävä niin, että viljelijä perheineen voi yksinomaan maataloudestakin saada toimeentulonsa. Pienviljelmällä tarkoitetaan sellaista viljelmää, jossa viljelijä perheineen asuu ja suorittaa pääasiallisimman työn.

Yhteiskunnalla tulee olla oikeus keinottelun ehkäisemiseksi antaa määräyksiä kaupaksi tarjottavien maataloustuotteiden, samoin kuin muidenkin tuotteiden myynnistä sekä yksityisten omistaman maan luovutuksesta ja vaihdosta. Rappiolle laskettu ja hoitamatta jätetty viljelys voidaan ottaa yhteiskunnalle.

Maataloudessa tehty työ, tekipä sitä itsenäinen viljelijä tai toisen työssä oleva työläinen, on tunnustettava saman arvoiseksi teollisuudessa tai muussa tuotannossa tehdyn työn kanssa.

Metsä, mikäli sitä ei tarvita maatalouden tarpeisiin, on otettava yhteiskunnan omaisuudeksi.

2. *Lähimmät vaatimukset.*

Valtion ja kuntain sekä muiden julkisten yhdyskuntain ja laitosten omistamaa maata ei saa myydä eikä lahjoittaa muille yksityisille, kuin maan todellisille viljelijöille.

Työn aiheuttama maan arvonnousu kuuluu työntekijälle. Muu maan arvonnousu on verotustietä saatava yhteiskunnalle.

Kalastus, metsästyks ja laiduntamisoikeus metsämailla on heti tehtävä maanomistuksesta riippumattomaksi. Ryöstökalastus ja -metsästyks sekä laiduntamisoikeuden väärinkäyttö on ehkäistävä tehokkaalla yhteiskunnallisella valvonnalla. Riiston säilymistä ja lisääntymistä on yhteiskunnan toimesta edistettävä.

Viljelemätön, viljeryskelpoinen maa, jota viljelijä tai omistaja ei todennäköisesti voi tai halua itse viljellä, ja rappiolle laskettu viljelys, on korvausta vastaan otettava yhteiskunnan haltuun, ja on ne silloin, samoin kuin valtion, kuntain ja muiden julkisten yhdyskuntain ja laitosten nyt jo omistama samanlainen maa, saatettava viljelykseen siihen tapaan kuin edellä periaatteellisessa osassa on lausuttu, kuitenkin niin,

että suurviljelmiä voidaan määrääjoiksi luovuttaa yksityistenkin viljeltäväksi. Korvausta maksetaan maan todellisen tai arvioidun tuottavaisuuden eikä keinotteluarvon perusteella.

Erikoisesti on pidettävä huolta siitä, että edellisessä kohdassa tarkoitettujen uudisviljelysten suuruus järjestetään niin, että viljelijä perheineen voi yksinomaan maataloudestakin saada toimeentulonsa. Valtion ja kuntain toimesta on uudisviljelijöille hankittava riittävän suuria huokeakorkoisia viljelys- ja rakennuslainoja. Käytännöllisten ja mukavien, mutta halpojen asuin- ja maatalousrakennusten aikaansaamiseksi on valtion ja kuntain avustettava uudisviljelijöitä käytäntöön soveltuttamaan uudenaikaisia, teknillisesti edullisia rakennusmenetelmiä.

Maataloustuotannon kohottamista ja kehittämistä sekä maatalousasutusta on kaikilla tarkoituksenmukaisilla toimenpiteillä valtion ja kuntain toimesta voimakkaasti edistettävä.

Vuokra-alueiden lunastuksen kautta syntyneiden itsenäisten pien-tilallisten elinehtoja ja viljelysmahdollisuuksia on parannettava ja laajennettava, missä sellaiseen on luonnollisia edellytyksiä, ja varsinkin missä itsenäiseksi tehty tila on vuokrasopimuksen epäedullisuuden tai lunastuslain puutteiden vuoksi muodostunut huonosti kannattavaksi tai vaikeasti viljeltäväksi joko viljelysalueen, metsänkäytön tai laiduntamisoikeuden pienuuden tai sopimattoman järjestelyn vuoksi. Lainsäädäntö-tietä on edellämainitut puutteellisuudet korjattava »saattamatta kuitenkaan pienviljelijöille tarpeettomia aitaus- tai muita kustannuksia.

Yksityisten, mailla vielä olevien maanvuokraajain asema on turvattava. Häädöt on estettävä.

Maataloustyöväen kohottamiseksi nykyisestä riistäjien mielivallan ja sorron alaisuudesta parempiin työ- ja elinehtoihin sekä yhteiskunnallisesti niin itsenäiseksi ja työväen luokkataisteluun niin kykeneväksi kuin sille porvarillisessa yhteiskunnassa on mahdollista, on maataloustyöväen ammatillista järjestymistä suosittava ja edistettävä, sekä tehtävä eduskunnassa esityksiä maataloustyöväen suojeluksesta ja työsopimuksista, heidän terveydellisen ja sivistyksellisen tilansa kohottamisesta, asunto-oloista ja muista näiden yhteyteen kuuluvista seikoista.

Valtion ja kuntain on pidettävä huolta maanviljelijäin, ja maataloustyöväen ammattisivistyksen edistämisestä sekä helpotettava maanviljelijöitä apulantojen, väkirehujen, koneiden ja uudenaikaisten työkalujen hankinnassa sekä kehittyneempien työtapojen käytäntöön ottamisessa.

Maatalousvaliokunta.

Tässä yhteydessä esitettiin myöskin seuraava

Lausunto,

jonka Pienviljelijäin Liitto on antanut sosialidemokraattisen puolueen maatalousohjelmaehdotuksesta.

Asettaessaan erikoisen ohjelmakomitean puolueen ohjelmaa tarkastamaan ja uusimaan, päätti v. 1910 pidetty Sosialidemokraattisen Puolueen edustajakokous, että maataloutta koskevasta ohjelman osasta on ennen sen lopullista valmistumista hankittava m.m. Pienviljelijäin Liiton lausunto. Viime huhtikuulla pidetylle Pienviljelijäin Liiton edustajakokoukselle jätettiinkin lausunnon antamista varten edellämäinintu ohjelmakomitean valmistama ohjelmaluonnos. Tätä ohjelmaluonnosta käsiteltäytään lausui. Pienviljelijäin Liiton edustajakokous käsityksensä, että ohjelmakomitean ehdotus on oikeille perusteille rakennettu ja maamme oloihin soveltuva. Kokous ei kuitenkaan ryhtynyt antamaan lausuntoa ohjelman yksityiskohdista, vaan päätti, että ohjelmaehdotuksen perusteluineen tultua lopullisesti valmiiksi, on liiton osastoille varattava tilaisuus sen yksityiskohtaiseen käsittelyyn, minkä jälkeen Liittotoimikunta yhdessä edustajakokouksen valitseman 10-henkisen ohjeimavaHokunnan kanssa, osastojen päätösten perusteella valmistaa yksityiskohtaisen lausunnon asiasta.

Kun Sosialidemokraattisen puolueen ohjelmakomitean ehdotus perusteluineen lopullisesti valmistui viime syystalvella, lähetti Pienviljelijäin Liiton Liittotoimikunta ehdotuksen kaikille liiton osastoille, kehoittaen heitä siihen tutustumaan sekä perusteellisen käsittelyn jälkeen siitä lausuntonsa antamaan.

Tähän mennessä on kuitenkin pyydetyn lausunnon Liittotoimikunnalle lähettänyt ainoastaan. 21 osastoa. Näistä 15 osastoa ilmoittaa lausunnoissaan hyväksyvänsä ohjelmaehdotuksen sellaisenaan, 3 osastoa^ jotka myös ilmoittavat hyväksyvänsä ohjelmaehdotuksen yleispiirteittäin, ovat erinäisiin yksityiskohtiin nähden esittäneet huomautuksia. Kaksi osastoa on asettunut kokonaan hylkäävälle kannalle, toinen näistä ilmoittaa pitävänsä Sos.-dem. Puolueen maatalousohjelmaehdotuksen suurimmalta osaltaan tarkoitustaan vastaamattomana ja ehdottaa, että Liittotoimikunta valmistaisi uuden ehdotuksen määrätysuuntaiselle pohjalle. Toinen puheenaolevista osastoista taasen huomauttaa, että kun Pienviljelijäin Liittoon kuuluu jäseniä eri puolueista, niin on kysymyksessä olevan lausunnon antaminen sopimatonta, sillä toiseen puolueeseen kuuluvat eivät liene halukkaita sanelemaan ohjelmaa toiselle puolueelle. Tämän vuoksi ehdottaa mainittu osasto, että Pienviljelijäin Liitto päättäisi kieltäytävä pyydettyä lausuntoa antamasta.

Kahden viimeksimainitun osaston lausunnot ovat nähtävästi aiheutuneet jonkinlaisesta väärinkäsityksestä, joten lienee syytä ohimennen huomauttaa, että kysymyksessä ei suinkaan ole ohjelman hyväksyminen Pienviljelijäin Liitolle itselleen tai sellaisen laatiminen sos.-dem. puolueelle. Ohjelman laatiminen Pienviljelijäin Liitolle itselleen tulee esille ensi vuonna pidettävässä Liiton edustajakokouksessa ja tulee Liittotoimikunta hyvissä ajoissa ennen edustajakokousta jättämään ohjelmaehdotuksen osastojen käsiteltäväksi. — Tällä kertaa on kysymyksessä ainoastaan pyydetyn lausunnon antaminen siitä, onko sosialidemokraattisen puolueen maatalousohjelmaehdotus Liiton käsityksen mukaan sopusoinnussa pienviljelijäväestön toivomusten ja pyrkimysten kanssa. Tämöisen lausunnon antaminen, johon muuten liittomme edustajakokous päätöksellään suostui, ei suinkaan vähimmässäkään määrässä merkitse luopumista liittomme tähän asti noudattamasta riippumattomuudesta poliittisiin puolueisiin nähden. Riippumattomuus ei estä Pienviljelijäin Liittoa lausumasta käsitystään eri puolueiden ohjelmien tarkoituksenmukaisuudesta pienviljelijäväestön kannalta katsottuna. Järjestyneen pienviljelijäväestön edut vaativat sitä ottamaan osaa myös valtiolliseen toimintaan ja tällöin antamaan kannatuksen, sille tai niille puolueille, jotka tarmokkaimmin ja rehellisimmin pyrkivät lainsäädännön avulla toteuttamaan sekä pienviljelijäin että maaseudun tilattoman väestön vaatimuksia.

Kuten edelläolevasta selvisi, on suuri enemmistö niistä osastoista, joiden lausunnot on Liittotoimikunnalle lähetetty, katsonut käsiteltävänä olevan ohjelmaehdotuksen sellaisenaan vastaavan pienviljelijäväestömme toiveita ja vaatimuksia. Nekään huomautukset, joita kolmen osaston taholta on esitetty ohjelmaehdotuksen erinäisiin yksityiskohtiin nähden, eivät oikeastaan tarkoita oleellisia muutoksia, vaan, ainoastaan erinäisten vaatimusten toteuttamisen kiirehtimistä. Nämäkin huomautukset, jotka etupäässä koskevat lähimpäin vaatimusten 7:tä kohtaa, ansainnevat kuitenkin tulla huomioonotetuiksi ohjelmaa viimeisteltäessä.

Pienviljelijäin Liiton Liittotoimikunta on ohjelmaehdotusta käsitellessään tullut siihen tulokseen, että ehdotus tosin on heikosti perusteltu ja kovin ylimalkainen, mutta kuitenkin suurin piirtein katsoen pienviljelijäväestön toiveita ja vaatimuksia vastaava sekä maamme oloihin soveltuva. Erinäisiin ohjelman kohtiin nähden olisi joidenkin yksityiseikkain tarkempi ja kiinteämpi määrittely epäilemättä tarpeen, mutta kun liiton osastotkaan eivät ole mitään varsinaisia muutosehdotuksia esittäneet, niin ei Liittotoimikunta ryhtynyt muutoksia ehdottamaan.

Eräissä suhteessa Liittotoimikunta kuitenkin pitää ohjelmaehdotusta puutteellisenä, siihen ei nimittäin ole otettu mitään vaatimuksia tai" määräyksiä toimenpiteistä järkipäisen metsänhoidon kehittämiseksi. Pienviljelijäin Liiton käsityksen mukaan pitäisi myöskin tämän kysymyksen olla niin tärkeä että sos.-dem. työväenpuolueen olisi siinäkin kantansa määrättävä.

Liiton edustajakokouksen päätöslauselman sekä osastojen äskettäin antamien lausuntojen ja oman harkintansa perusteella saa Pienviljelijäin Liiton Liittotoimikunta ja liittokokouksen valitsema ohjelmavaliokunta pyydettyä Liiton lausuntona esittää :

että Suomen Sosialidemokraattisen puolueen maatalousohjelmaehdotus sisältää vaatimuksia, jotka käytäntöön saatettuina ovat omiaan kehittämään pienviljelijäväestön asemaa ja siten edistävät niitä tarkoituksia, joihin liittokin pyrkii.

Tampereella, helmikuun 12 päivänä 1922.

Kaarle Nordlund.	V. Kajava.	H. Laakso.
M. Lammi.	Asarias Joenniemi.	Siilas' Haippo.
Frans Mustasilta.	Osk. Koskimies.	Tobias Ketola.
Hjalmar Mäkinen.	Kalle Solin.	Matti Kirkkola.
	Aug. Turunen.	

Itkonen, R.: huomautti, että maatalousvaliokunta on mietintöä laatiessaan ottanut huomioon myöskin Pienviljelijäin liiton lausunnossa esitetyt ehdotukset. Puhuja selosti samalla mietinnön periaatteita, mainiten m.m., että kun on asetettava sille kannalle, että sellaiset työvälineet, joita ei voida käyttää riiston välikappaleina, saavat jäädä omistajansa haltuun, niin on valiokunta tämänmukaisesti katsonut myöskin pientilat sellaisiksi työvälineiksi ja luopunut niiden yhteiskunnallistuttamisvaatuksesta. Toinen, huomattava periaatteellinen kohta mietinnössä on vaatimus metsien yhteiskunnallistuttamisesta, jonka vaatimuksen valiokunta on ilman enempiä perusteluja ottanut ohjelmaan.

Ed. *Virtasaari, J.:* ehdotti että I osan 4 kohdan loppuun otettaisiin vaatimus, että: "rappiolle laskettu ja hoitamatta jätetty viljelys on etupäässä otettava yhteiskunnalle".

Pitsa, E.: lausui, että olisi mieluummin nähnyt mietinnössä asetettavan perinnöllisen, vuokraoikeuden kuin yksityisen omistusoikeuden kannalle. Puhujan mielestä olisi ohjelmaan "omistusoikeus"-sanana tilalle ollut otettava: "mieluummin perinnöllisellä vuokraoikeudella". Olisi myös sanottava, kuinka paljon maata annetaan. Puhujan mielestä ei

yhdelle perheelle olisi annettava viljelyskelpoista maata enempää kuin 10 ha.

Ed. *Alkula*, N.: Kysymys on maalaisedustajille aivan erikoisen tärkeä tässä kokouksessa eikä sitä siis umpimähkään saa ratkaista. Painosti maan eri seutujen ja osien erilaatuisia olosuhteita. Niitä silmällä pitäen on tilat saatava samanarvoisiksi eikä samansuuruisiksi. Ehdotti että mietintö palautettaisiin valiokuntaan muutettavaksi ehdotuksensa mukaiseksi.

Ed. *Kuukka* piti metsätalouskysymyksen erittäin tärkeänä joten ohjelmaa olisi siltä kohdaltaan täydennettävä.

Ed. *Sirola*, L. kertoi keränneensä tietoja maalaisväestön keskuudessa siitä, mitä se ajattelee omistusoikeuden tai perinnöllisen vuokraoikeuden paremmuudesta. Oli saanut sen vastauksen, että maalaiset haluavat pysyttää omistusoikeuden, ja jos sitä ei oteta ohjelmaan, karkoittaa se maalaisväestöä puolueesta. Vastusti Pusan ehdotusta pientilallisille luovutettavan alueen suuruuden määrittämisestä, sellainen määräys kun ei sovi käytäntöön. Metsien yhteiskunnallistuttamista koskeva kohta olisi pitänyt ottaa myöskin sosialisioimisohj ilmaan. Ylipäänsä katsoi ehdotuksen periaatteessa vastaavan maalaisväestön vaatimuksia.

Pusa, E.: huomautti, että on myönnetty pienviljelijäin, ja muiden työläisten kesken olevan tuottajain ja kuluttajain välinen ristiriita. Tämän ristiriidan ratkaisemisesta ei komitea kuitenkaan ole tehnyt mitään ehdotusta. Puhuja ehdotti lausuttavaksi:

Kun puolueeseen kuuluu suuri joukko itsenäistyviä torppareita y.m. pikkutilallisia ja varsinaisia palkkatyöläisiä, niin on näiden välillä valitsevan tuottaja- ja kuluttajaetujen välisen ristiriidan oikeudenmukaisen ratkaisun ohjeena pidettävä, että tuottajat myyvät tuotteensa taloudellisten järjestöjensä kautta välikäsittä hinnoilla, jotka antavat maataloustyötä tekeväille ja hänen perheelleen ammattityöläisen ansaitsemaa palkkaa vastaavan toimeentulon.

Ed. *Setälä* halusi eräissä kohdin oikaista edellistä puhujaa. On nimitäin eräs tuottolaji, josta ei ole mainittu ja se on se, että nykyinen pienviljelijä on puutavarateollisuuden tärkeä tekijä ja siinä omiaisuudessa ei tehdastyöläinen voi määrätä hänen olosuhteitaan. Selosti kysymystä lähemmin, tullen siihen johtopäätökseen, että kokouksen on nyt määriteltävä suhteensa pienviljelijäihin. Polemisoi erinäisiä ohjelman kohtia vastaan. Lähempien vaatimusten 4 kohtaan ehdotti sanan "yksityistenk" tilalle "työosuuskunnille". Vetosi maaseudulla olevaan tilattomain joukkoon, joiden asema olisi tarkemmin määriteltävä. Esitti ohjelmaan otettavaksi seuraavat lisäykset:

i) että aivan ensi tilassa Iainsäädäntötietä korjataan se sietämätön olotila mihin vuokra-alueiden lunastuslaki asetti suuren osan torppareita sekä kaikki maanviljelysseutujen mäkitupalaiset siten, että näille alueille, silloin kuin se on viljelmän, haltijan ja yhteiskunnan edun mukaista, pakkolunastustietä hankitaan niin paljo lisää viljelys- ja metsämaata, että viljelmän haltija perheineen voi yksinomaan maanviljelyksestäkin saada elintarpeensa;

2) että kaikki torpparihäädöt estetään siksi kun heidän asemansa on järjestetty;

3) että viipymättä otetaan yhteiskunnan haltuun sellaiset tilat, jotka viimeisinä 20 vuotena usein ovat vaihtaneet omistajia ja tilat, joissa metsänhoidosta annetun lain voimaantulon jälkeen on syrjäytetty metsähoidollisesti hyväksytyjä menettelytapoja.

Ed. *Mäkelä* ehdotti, että sanat "todennäköisesti voi tai halua" lähimpien vaatimusten neljännessä kohdasta poistettaisiin.

Ed. *Alkula*, N. huomautti jo evästyskeskustelussa tukkiyhtiöitten maiden suhteen tekemästään ehdotuksesta. Kertoi esimerkkejä tukkiyhtiöiden alustalaisten kurjista olosuhteista. Huomautti myös, miten nämä yhtiöt yleensä ovat osanneet vapautua kohtuullisistakin veroista, aiheuttaen siten vahinkoa myös kunnille. Ellei tukkiyhtiöistä maanomistuksessa asetuta poikkeukselliselle kannalle, koituu siitä vahinkoa. Ehdotti, että otetaan lähimpien vaatimusten joukkoon myös tukkiyhtiöiden maanomistuksen rajoittamista koskeva kohta.

Ed. *Miettinen* toivoi, että maareformin kautta saataisiin maalaisköyhälistö kiinnitetyksi maahan. Kannatti Pusan tekemää ehdotusta.

Ed. *Virtasaari* vastusti mietintöön sisältyvää vaatimusta siitä, että maataloutta olisi yhteiskunnan taholta avustettava.

Ed. *Penttala*: Pusan ohjelma on selvä maalaisliittolaisten ohjelma. Meidän on kuitenkin luotava *sosialistinen* maatalousohjelma. Emme saa työväestön kustannuksella yrittää turvata pienviljelijäin asemaa. Nykyinen ohjelmaluonnos on riittävä urakka ainakin seuraavaan puoluekokoukseen saakka. Ehdotti hyväksyttäväksi valiokunnan mietinnössä esitetyn ohjelmaluonnoksen.

Ed. *Halonen*, T. ehdotti että lähimpien vaatimusten 6:nteen kohtaan viimeisen sanan edelle lisättäisiin sanat "valtion ja kuntain toimesta". Muuten hyväksyi valiokunnan ehdotuksen.

Ed. *Vaino*, J. ei hyväksynyt Pusan ehdotusta, jonka katsoi edellyttävän, että pienviljelijät tahtoisivat puolueesta karkoittaa palkkatyöläiset ja suurentaa entistä juopaa.

Ed. *Korpelainen*, S. oli eri mieltä Viitasaaren pienviljelijäin, avustamista koskevan lausunnon perusteluun nähden. Piti tärkeänä, että avustusta myönnettäisiin. Hyväksyi valiokunnan ehdotuksen,

Ed. *Lahti* ihmetteli, ettei valiokunta ollut maininnut mitään tukkiyhdistöiden metsämaista, vaikka lähetekeskustelussa jo asiasta puhuttiin.

Ed. *Kuukka* oli sitä mieltä, että jos halutaan, etteivät maalaistyöläiset tule lakkoihin rikkureiksi, on heitä koetettava saada maahan kiinnityksi.

Ed. *Saarinen* kannatti Setälän ehdotuksia. Vetosi maaseudulla eri tahoilla tekemiinsä havaintoihin itsenäistytettyjen pienviljelijäin nykyisistä oloista. Myös katsoi tärkeäksi perinnöllisen vuokraoikeuden säilyttämisen.

Itkonen, R. huomautti lähempien vaatimusten 5:n kohdan suhteen, ettei siinä ole sanottu sen enempää kuin vaadimme muunkin työväen suhteen. Edelleen huomautti viimeisen kohdan suhteen, ettei siinä tarkoiteta, että valtio ja kunnat suorastaan ostaisivat maanviljelijöille apulantoja, koneita y.m., vaan ainoastaan helpoittavat niiden hankintaa. Katsoi, että valiokunnan mietintö olisi hyväksyttävä sellaisenaan.

Keskustelun päätyttyä hylättiin kaikki muut valiokunnan mietintöä vastaan tehdyt muutosehdotukset paitsi Halosen ehdotus hyväksyttiin. Sekin on kuitenkin otettu huomioon myöskin edellä tässä pöytäkirjassa julaistussa maatalousvaliokunnan nimissä menevässä mietinnössä, joten maatalousohjelma hyväksyttiin sellaisena kuin se edellä on julaistu.

Kommunistien vaaliliittoehdotus.

Esitettiin menettelytapavalioikunnan kommunistien vaaliliittoehdotuksen johdosta antama mietintö n:o 7, joka kuului:

Menettelytapavalioikuntaan on lähetetty kysymys vaaliliitosta Suomen Sosialistisen Työväenpuolueen kanssa. Kysymyksen on Helsingin sos.-dem. Keskusteluseura esittänyt puoluekokouksen keskusteltavaksi ja on puolueoimikunta siitä antanut lausuntonsa ehdottaen, ettei sos.-dem. puolueen olisi tehtävä vaaliliittoa minkään puolueen kanssa. Samasta asiasta on puoluekokoukselle saapunut Suomen Sosialistisen Työväenpuolueen puolueuuvoston kirjelmä, jossa ehdotetaan vaaliliittoa mainitun puolueen ja sos.-dem. puolueen välillä siinä määritellyillä ehdoilla ja siinä mainitun vaaliohjelman pohjalla.

Menettelytapavalioikunta edustajakokouksessa käydyn keskustelun perusteella ehdottaa, että puoluekokous hyväksyisi asiassa seuraavan lausunnon :

Puoluekokous toteaa aluksi, että työväenluokan taistelussa taantumusta vastaan ja yhteiskunnallisten uudistusten puolesta on erittäin tärkeää, että eduskuntaan voidaan lähettää mahdollisimman lukuisasti työväenluokan edustajia ja että näillä edustajilla eduskunnassa on yhteinen ohjelma ja menettelytapa. Siksi sos.-dem. puolue vilpittömästi haluaa työväenluokan yhtenäistä esiintymistä poliittista ja taloudellista sortoa vastaan ja yhtenäistä taistelua yhteiskunnallisten uudistusten aikaansaamiseksi.

Puoluekokous myöskin toteaa, että se vaaliohjelma, jonka kommunistisen puolueen edellämäinittu kirjelmä sisältää, on suurin piirtein katsottuna sellainen, että sosialidemokraattinen puolue voi sitä kannattaa. Juuri sosialidemokraattinen puoluehan onkin jo tähän astikin toden-teolla ajanut kirjelmässä ehdotetun yhteisen vaaliohjelman kohtia. Kysymyksessä olevan seikan tunnustaminen ei kuitenkaan estä samalla toteamasta, että mainitun ohjelman pohjalla suunniteltu vaaliliitto ei tulisi edistämään työväenluokan taistelumahdollisuuksia lisäämällä sen poliittista edustusta eduskunnassa, eikä se tulisi myöskään antamaan takeita yhtenäisestä rintamasta vaalitaistelussa ja eduskunnassa. Edelliseen seikkaan nähden on otettava huomioon, että työtätekevien luokkien jäsenten joukossa on lukuisasti henkilöitä, joille Suomen kommunistien tähänastinen edesvastuuton toiminta: heidän salaiset järjestönsä ja puuhansa, heidän menettelytapainsa äkilliset täyskäännökset ja heidän sanomalehtiensä ja kiihoittajainsa raaka ja valheellinen esitystapa ennenkaikkea hyökätessään sosialidemokratian kimppuun on siinä määrin vastenmielinen, että he tulisivat ennen jäämään vaaleista pois, kuin äänillään edes välillisesti tukemaan kommunisteja. Vieläpä osa näistä porvarillisten kiihtyneen vaalikihoituksen pettäminä tulisi äänestämään porvarillisia puolueita. Tällaisten henkilöiden menetys sosialidemokraattiselta puolueelta merkitsisi epäilemättä enemmän vaalien tulokseen kuin tulee merkitsemään erillään kulkemisen mahdollisesti aiheuttama jonkunvertainen äänen hukka. Näinollen ehdotettu vaaliliitto ei tulisi lisäämään työväenluokan, poliittista edustusta eduskunnassa, vaan päinvastoin sitä vähentämään.

Lisäksi ei sosialidemokratian kannalta ole yksin, ratkaiseva työväen-edustajain lukumäärä eduskunnassa, vaan yhtä tärkeätä on, mitä menettelytapoja työväenluokan edustajat eduskuntatyössä kannattavat. Oleellisen tärkeätä on, että valitut työväenedustajat ovat sosialidemokraatteja. On todennäköistä, että vaaliliitto olisi omiansa lisäämään nimenomaan kommunistien edustajamäärää sosialidemokratian eduskuntaedustuksen kustannuksella. Tähän tulokseen johtaisivat ensinnäkin eräät vaalitek-

nilliset seikat. Yhteisessä vaaliliitossa" oltaessa eivät sellaiset valitsijat, jotka eivät ole puolueiden toimintaa seuranneet, aina pääsisi selville, mitkä listat ovat sosialidemokraattisia, mitkä kommunistisia. Mutta mahdottomia eivät olisi suoranaiset vaalitekniset temppuilutkaan, joiden kautta toinen vaaliliitossa oleva puolue hyötyisi toisen kustannuksella, esim. asettamalla vähän, vaalilistoja toisen asettaessa niitä useita. Tällaisia temppuuluja kommunistit puolue-elimiensä määräyksiä kiinteästi tottelevana joukkona ovat todennäköisesti sekä pystyvät että valmiit tekemään.

Tärkeänä seikkana on vielä mainittava, että vaaliliitto tulisi pakottaamaan sosialidemokratiaa huomattavasti lieventämään arvosteluaan kommunistien opeista ja menettelytavoista, joiden suhteen työväenluokan valistaminen on varsinkin nykyoloissa tärkeä tehtävä ensi vaaleissa. Sitä vastoin kommunistit vaaliliitossakin oltaessa kaikista lupauksistaan huolimatta ilmeisesti tulisivat "asiallisen arvostelun" nimellä edelleenkin jatkamaan, sosialidemokratian, hävämistä ja parjaamista, saadakseen siten nykyään sosialidemokratian takana olevat työläisjoukot puolelleen. Tähänhän heitä nimenomaan velvoittavat Moskovan internationaalien teesit. Epäilemättä he vaalitaistelussakin tulisivat noudattamaan samoja kieroja sosialidemokratian vastustustapoja, jotka ovat paljastuneet m.m. Suomen Kommunistisen Puolueen äskettäin julkisuu-teen saatetussa salaisessa kiertokirjeessä. Tämän jutun yhteydessä paljastunut kommunististen johtajain poliittinen epärehellisyys varottaa antautumasta vaaliliittoon puolueen kanssa, jota ilmeisesti eivät sopimukset sido.

Kun lopuksi on erikoisen tärkeätä, että meillä ensi vaaleissa vihdoin saadaan selvyys, kuinka suuri osa Suomen työväenluokkaa tietoisesti kannattaa sosialidemokraattista puoluetta ja kuinka suuri osa kommunistista puoluetta, päättää puoluekokous, että,

Suomen Sosialidemokraattinen puolue ei ensi vaaleissa ryhdy vaaliliittoon minkään muun puolueen kanssa.

Helsingissä, huhtik. 4 p:nä 1922.

Menettelytapavaliokunta

K. Nordlund.	"	J. F. Aalto.
J. O. Aromaa.		O. Toivonen.
A. A. Kannisto.		J. W. Keto.

Toivo Lehto.

Mietintö hyväksyttiin yksimielisesti.

Eduskuntaryhmän toimintakertomus.

Esitettiin menettelytapavaliokunnan mietintö n:o 6, joka kuului:

Puoluekokous on menettelytapavaliokunnalle lausunnon antamista var-
ten lähettänyt sos.-dem. eduskuntaryhmän toimintakertomukset viime
puoluekokouksen jälkeiseltä ajalta.

Valiokunta toteaa mielihyvällä, että nyt kyseessä olevana aikana on
eduskuntatoiminnan alalla saavutettu erinäisiä työvälle tärkeitä ja suur-
arvoisia tuloksia, joihin sös.-dem. eduskuntaryhmä on tarmokkaasti myö-
tävaikuttanut. Niin on ryhmän ansioksi luettava, että kysymys 1918 vuo-
den kansalaissodan johdosta vangittujen armahtamisesta — josta asiasta
valiokunta on antanut erityisen mietinnön — on kehittynyt hyvin lähelle
lopullista ratkaisuaan. Samaten ansaitsee ryhmä tunnustusta siitä in-
nosta, jolla se on ajanut rauhan asiaa; on todettava, että sosialidemo-
kraattien osanotto rauhanneuvotteluihin on suuresti edistänyt niiden on-
nistumista ja että saavutetut rauhan ehdot suurin piirtein vastaavat puo-
luemme vaatimuksia. Odotamme että ryhmä edelleen tekee kaiken voi-
tavansa ystävällisten suhteiden ylläpitämiseksi Suomen ja kaikkein mui-
den valtioiden välillä sekä vastustaa semmoista seikkailupolitiikkaa, joka
voisi tässä suhteessa vaikuttaa haitallisesti tai saattaa maamme itsenäi-
syyden vaaraan. Tärkeinä saavutettuina yhteiskunnallisina uudistuksina
on mainittava kunnallinen verotusuudistus, joka on tuloksena ryhmän
tarmokkaasta esiintymisestä tässä asiassa, sekä työvälle niinikään ar-
vokas oppivelvollisuus, jonka aikaansaamiseen ryhmä innokkaasti myö-
tävaikutti. Nämä ynnä muut tulokset ovat ilahduttavia ja ansaitsee ryh-
mä niitä tarkoittavasta toiminnastaan tunnustusta, katsoen varsinkin
niihin vaikeihin olosuhteisiin, joissa ryhmän edelleen, on täytyntä toimia.

Sitä vastoin lienee sanottava, että uudistustehtävien paljouden joh-
dosta eduskuntatyön agitatorinen puoli on ryhmän toiminnassa jäänyt
jossakin määrin syrjään. On toivottavaa, että ryhmä vastaisessa toimin-
nassaan ottaa riittävästi huomioon sen merkityksen, mikä sosialististen
aatteiden julistamisella eduskunnan puhujalavalta voi olla työväen valis-
tamiseksi.

Paheksuen on todettava, että viime puoluekokouksen antamat ohjeet
ja neuvot ovat suuremmaksi osaksi jääneet ryhmältä huomioon otta-
matta. Vasta vuoden kuluttua puoluekokouksen jälkeen ryhtyi ryhmä
toimenpiteisiin toimintansa muodostamiseksi niiden mukaiseksi, laati-
en tätä varten itselleen toiminta- ja menettelytapaohjelman, eikä tästäkään
toimenpiteestä ole senjälkeen näkysyt toivottuja tuloksia. Niin ei ryhmä
ole riittävässä määrin omassa keskuudessaan käsitellyt eduskunnassa

esilletulevia asioita, josta on ollut seurauksena, että useinkin on eduskunnan täysi-istunnossa ryhmän keskuudessa ilmaantunut hajaannusta semmoisissa tapauksissa, jolloin itse asiassa syvempää erimielisyyttä ei ole ollut. Kun tällöin on omiansa alentamaan ryhmän arvoa, on pidettävä tinkimättömästi kiinni siitä vaatimuksesta, että ryhmän pitämällä riittävän usein kokouksia, on annettava jäsenilleen tilaisuutta keskustella eduskunta-asioista, että ryhmän toimihenkilöiden on esitettävä ryhmän käsiteltäväksi tärkeimmät kulloinkin eduskunnassa esilletulevat asiat ja että ryhmän jäsenten on, mikäli suinkin mahdollista, ensin esitettävä ryhmälle ne ehdotukset, jotka he aikovat esittää täysi-istunnossa, varsinkin jos nämä ehdotukset ovat omiansa synnyttämään ryhmässä erimielisyyttä.

Uudistettava on niinkään se tähän saakka sivuutettu vaatimus, että sos.-dem. valiokuntaryhmien on omassa keskuudessaan tarkoin käsiteltävä valiokunnissa esilletulevia asioita ja erimielisyyden sattuessa esitettävä asia ryhmän ratkaistavaksi.

Moitittavaa välinpitämättömyyttä on osa ryhmän jäseniä osoittanut olemalla ilman hyväksyttävää estettä poissa istunnoista tai saapumalla niihin liian myöhään j.n.e. Tällöisten jäsenten suhteen on ryhmän harjoitettava ankaraa valvontaa ja kuria, niinkuin sen myös on vaadittava, että vapautuspyynnöt esitetään ensin, mikäli suinkin mahdollista, ryhmän käsiteltäväksi, ollen ryhmä velvollinen niitä vastustamaan, milloin ei painavia syitä niiden hyväksymiseen ole esitetty.

Erittäin paheksuttavaa on, ettei ryhmä ole sanottavassa määrässä noudattanut sitä v. 1919 puoluekokouksen päätöstä, jonka mukaan on, läheisen yhteyden ylläpitämiseksi ryhmän ja puolueen välillä, ryhmän toimesta julkaistava perusteellisia virallisia selostuksia, jotka tekevät työväestölle mahdolliseksi muodostaa itselleen selvän käsityksen eduskunnassa esilletulevista tärkeistä asioista ja ryhmän suhtautumisesta niihin. On vaadittava, että ryhmä tästälähtien täyttää tässä suhteessa velvollisuutensa, odottamatta että esim. ulkoapäin tehty hyökkäys antaisi siihen aiheita. Sitä paitsi on säännöllisesti julkaistava uutisia ryhmän kokouksista ja niissä tehdyistä päätöksistä, sikäli kuin eivät asianhaarat vaadi niiden salassa pitämistä.

Edellä mainitut menettelytapaohjeet eivät tietenkään ole tarkoitettut vain nykyisen, vaan myöskin vastaisten eduskuntaryhmien noudatettaviksi.

•»

Äänestämällä omia puhemiesehdokkaita on ryhmä poikennut vuoden 1913 kokouksen tässä asiassa tekemästä päätöksestä. Koska kuitenkin valiokunnan mielestä sanottu päätös sietäisi laajennusta siten, että poik-

keuksellisten olojen vallitessa sos.-dem. puhemies voitaisiin valita muissakin kuin v. 1913 puoluepäätöksessä mainituissa tapauksissa, ehdotamme päätettäväksi :

että eduskuntaryhmä on oikeutettu poikkeuksellisten olojen vallitessa äänestämään omaa puhemiesehdokasta, jos näin menetellen katsotaan saatavan lisätakeita työvälle tärkeiden asioiden säännöllisestä käsittelystä ja onnellisesta ratkaisusta.

Yleensä ryhmälle on huomautettava, että sen on ankarasti noudatettava niin puolueohjelmaa kuin yleensä puolueen tekemiä päätöksiä.

Valiokunnan jäsen I. W. Keto, joka on eduskuntaryhmän jäsen, ei ole ottanut osaa päätöksen tekoon ylläolevasta asiasta.

Helsingissä, huhtikuun 3 p:nä 1922.'

Menettelytapavaliokunta:

Kaarle Nordlund.	J. F. Aalto.
Otto Toivonen.	A. A. Kannisto.
J. O. Aromaa.	Karl H. Wiik.
Yrjö Welling.	T. Lehto.

Mietintö hyväksyttiin.

Sosialisoimisohjelma.

Sosialisoimisvaliokunta lausui mietinnössään:

Siinä lähetekeskustelussa mikä tästä asiasta valiokunnalle lausuttiin, oli yleisenä käsityksenä, että sosialisoimisohjelmaehdotus saapui järjestöille liian myöhään, jonka johdosta tähän laajakantoiseen kysymykseen ei ole voitu joukkojen keskuudessa riittävässä määrässä syventyä, jonka johdosta annetut evästyksiset ovat puutteelliset. Kun kuitenkin tämä tärkeä kysymys vaatii perinpohjaista tutustumista ja kun tämä joka tapauksessa on kysymys, jonka toteuttaminen ei ole lähipäivien tehtävä, vaan riippuu se olojen kehityksestä, olisi tältä kokoukselta tehty virhe, jos tämä ohjelmaehdotus näin vähäisellä tutustumisella tässä kokouksessa kiinteästi hyväksytään.

Katsoen, ettei tässä kokouksessa voida ajan puutteen takia riittävällä tarkkuudella käsitellä ohjelmakomitean esittämää sosialisoimisohjelmaa, ehdottaa valiokunta,

että sosialisoimisohjelman lähempi tarkastaminen jätetään edelleen sitä varten valittavan ohjelmakomitean teh-

i) että otsakkeen "i. Työväenlainsäädäntö" alla oleva kahdeksas kohta hyväksytään seuraavansisältöisenä:

Teollisuus- ja elinkeinoliikkeissä on järjestettävä työväen kontrolli perustamalla työ- ja liikeneuvostoja. Äänioikeus ja vaalikelpoisuus työ- ja liikeneuvostojen vaaleissa on annettava kaikille liikkeen palveluksessa oleville.

2) että otsakkeen "2. Yleinen työväensuojelus" alla oleva kolmas kohta muutetaan näin kuuluvaksi:

Ylityötä on sallittu ainoastaan välttämättömän tarpeen vaatiessa ja on siitä maksettava kahdelta ensi tunnilta vähintään 50 pros. ja sitä seuraavilta 100 pros. korotettu palkka.

3) että otsakkeen "8. Ammattientarkastus" alla oleva kolmas kohta muutetaan sisällöltään tällaiseksi:

Ammattientarkastajia valittaessa on ennen vaalia kuultava piirissä toimivien työväenjärjestöjen mielipidettä näitä virkoja hakeneitten hakemuksista. Tarkastajat valitaan toimeensa kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

4) että otsakkeen "10. Työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeet" alla oleva kolmas kohta muutetaan näin kuuluvaksi:

Vanhuuseläkettä on suoritettava jokaiselle Suomen kansalaiselle, joka on täyttänyt 60 vuotta, ei kuitenkaan sille, joka jostakin muusta kassasta saa vanhuuseläkettä vastaavasti, eikä sille, jolla on riittävästi omia varoja Soimeentullakseen.

Ed. *Roos*, F., ehdotti, että ylityöstä vaadittaisiin korvausta ensimmäisestä tunnista alkaen 100 prosenttia.

Ed. *Manner*, H., ehdotti, että mainittu kohta muutettaisiin kuulumaan näin: "Ylityöstä on maksettava korvausta lain ja työehtosopimusten mukaan."

Ed. *Hellsten*, S., oli sitä mieltä, että olisi hyväksyttävä prosenttimäärä lain mukaisesti, laki kun on jo miltei pidemmällä kuin meidän ohjelmamme.

Paasivuori, M., katsoi, ettei voida tässä vedota lakiin eikä työehtosopimuksiin. Tässä ehdotuksessahan on ylityö rajoitettu paljon pienempään kuin voimassaolevassa laissa.

Ed. *Kopila*, K.: Ylityötä kapitalistit voivat ehdotetun sanamuodon mukaan käyttää työläisten riistämiseksi. Ehdotti muotoa tiukennettäväksi.

Ed. *Toivonen*, O., ehdotti, että ansiotyö kiellettäisiin kaikilta 16 vuotta nuoremmilta.

Kd. *Manner*, H.: Edellisen puhujan ehdotus on kyllä hyvä työväen-

suojeluksen kannalta katsottuna, mutta työläisperheitten itsensä kannalta katsoen käytäntöön soveltumaton.

Paasivuori, M.: Vastusti Toivosen ehdotusta, koska se saattaisi kaikki lapsirikkaat työläisperheet vastaamme. Esitti esimerkkejä' ehdotuksen käytännössä toteuttamisen vaikeuksista. M.m. yksin Helsingissä joutuisi toistatuhatta juoksupoikaa työttömäksi. Vetosi Kautskyn lausuntoon, ettei ikäraja saisi olla yli 14 v. Meillä se on 15 vuotta. Oli sitä mieltä, ettei Toivosen esitystä hyväksyttäisi.

Mietintö hyväksyttiin sellaisenaan.

Osanotto kokoomushallitukseen.

Esitettiin menettelytapavaliokunnan asiaa koskeva mietintö, joka kuului:

Menettelytapavaliokuntaan on lähetetty kysymys sosialidemokraattien osanotosta kokoomushallitukseen. Valiokunta ehdottaa asiassa käydyn keskustelun perusteella puoluekokouksen hyväksyttäväksi seuraavan lausunnon:

Puoluekokous toteaa, että viime puoluekokouksessa hyväksytty menettelytapaohje, että sosialidemokraattinen puolue voi vain erityisen hätätilan vallitessa lähettää edustajansa kokoomushallitukseen, on edelleenkin paikallansa ja hyväksyttävä. Sen sijaan vaatii korjausta viime puoluekokouksen menettelytaponsi siitä tavasta, jolla otetaan selville, milloin puolueen jäsenet katsovat hätätilan olevan olemassa. Ponnassa edellytetty puolueäänestys vaatii joka kerta niin pitkän ajan, että hallituspula on jo ratkaistu, kun puolueäänestyksen tulos tulee tunnetuksi. Tosiasiallisesti määräys puolueäänestyksen toimittamisesta merkitsee, että osanotto kokoomushallitukseen on kielletty myöskin ponnassa edellytetyn erityisen hätätilan vallitessa. Puoluekokouksen mielestä voidaan tilanteen arvioimisoikeus myöntää puolueen johtaville elimille, sos.-dem. eduskuntaryhmälle ja puolueuuevostolle, kunhan vain pidetään huoli, että on riittävät takeet siitä, ettei oikeutta päästä väärinkäyttämään. Näin ollen puoluekokous hyväksyy osanotosta kokoomushallitukseen seuraavan ohj een:

Sosialidemokraattinen puolue ei luovuta edustajiansa kokoomushallitukseen muulloin kuin erityisen hätätilan vallitessa, kuten sotaa estämään, rauhaa rakentamaan ja estääkseen taantumusta,, joka uhkaa synnyttää sodan tai poikkeuslakien kautta supistaa kansalaisoikeuksia ja estää työväen järjestö-

toimintaa. Tällaisessa hätätilassa astukoon puolueen jäseniä hallitukseen määrättyjä tehtäviä suorittamaan, jos puolue-neuvosto 14 änten enemmistöllä sen hyväksyy. Eduskuntaryhmän koolla ollessa on asia sielläkin käsiteltävä ja *fö* änten enemmistöllä siitä päätettävä.

Niin pian kuin hallitukseen astuneet puolueen jäsenet ovat tehtävänsä siellä täyttäneet tai muuten ei enää ole edellytyksiä heidän hallitukseen kuulumiselleen, erotkoot ne Hallituksesta.

Niin kauan kuin kansalaissodan johdosta valtiollisista rikoksista tuomittuja työväenluokan jäseniä on vankiloissa eikä työväki ole laillisten oikeuksiensa käytössä turvattu hallituksen mielivaltaa vastaan, ei sosialidemokraattien astuminen hallitukseen voi tapahtua.

Helsingissä, huhtikuun 4 päivänä 1922.

Menettelytapavaliokunta.

Otto Toivonen.	K. Nordlund.
j. O. Aromaa.	K. H. Wiik.
A. A. Kannisto.	J. F. Aalto.

J. W. Keto.

Itkonen, R. ehdotti, että eduskuntaryhmässä ja puolueuuevostossa asiasta päätettäessä vaadittaisiin sama ääntenenemmistö ja että 3 :s ponsi poistettaisiin.

Ed. *Aalto*, *J. F.* puolusti valiokunnan mietintöä. Samoin *Hauru*, *Kuukka* ja *Piirainen*.

Harvala, K. ehdotti että mietintö muuten hyväksyttäisiin, mutta kolmannesta ponnesta poistettaisiin sanat "työväen toimintavapaudet eivät ole turvatut hallituksen mielivaltaa vastaan", koska juuri niitä turvaamaan saattaisi hallitukseen mennä.

Tainio, T. kannatti Itkosen ehdotusta, *Lähde* *Harvalan* ehdotusta.

Mietintö hyväksyttiin muuten paitsi 3 :een ponteen tehtiin *Harvalan* esittämä muutos. Muut muutosehdotukset hylättiin.

Työväen urheiluliikkeen kannattaminen.

Ed. *Mikkola*, V. ehdotuksesta hyväksyi puoluekokous lyhyen keskustelun jälkeen seuraavan lausunnon:

Sos.-dem. puolueen edustajakokous lausuu tunnustuksensa Työväen Urheiluliitolle sen työskentelyssä työväen ruumiillisen kulttuurin hy-

vaksi. Täysin ymmärtäen itsenäisen työväen urheiluliikkeen merkityksen, päättää kokous lausua seuraavan kehoituksen:

i) että puolue-elimet kautta maan tukisivat ja avustaisivat Työväen Urheiluliittoa ja sen kautta itsenäistä työväen urheiluliikettä kaikissa sen pyrkimyksissä; sekä

2) että puolueen pää-äänenkannattaja ja puolueen sanomalehdistö enemmän kuin tähän saakka kiinnittäisi huomiota työväen urheiluliikkeen merkityksen ja tarkoituserien valaisemiseen kuin myös varaisivat tilaa sen käytännöllisen toiminnan selostuksille.

Kansalaisyhteisöjen turvaaminen.

Menettelytapavaliokunta lausui asiaa koskevassa mietinnössään:

Menettelytapavaliokunta ehdottaa puoluekokouksen hyväksyttäväksi seuraavan lausunnon:

Vastoin maan perustuslakien määräyksiä on tässä maassa valtiiovallan taholta häikäilemättömästi loukattu työväenluokkaan kuuluvien tasavallan kansalaisten kalleimpia oikeuksia. Kokoontumis-, paino- ja sanavapaus on työväeltä useasti riistetty ja monella tavalla häiritetty työväen järjestötoimintaa. Varsinkin kommunisteihin nähden on menetely hämmästyttävän mielivaltaisesti, telkeämällä heitä vankiloihin semmoisistakin teoista, joita ei asiallisesti voida tulkita lainvastaisiksi.

Maan perustuslakien mukaan on kaikilla kansalaisilla yhdistymisoikeus, johonka nojaten kommunistitkin v. 1920 kutsuivat koolle puolueensa perustavan kokouksen. Mutta sitä ei heidän sallittu rauhassa pitää, vaan, kuten tunnettua, hajoitettiin se valtiiovallan pakkotoimenpiteillä sillä perusteella, että kommunistit mainitussa kokouksessaan päättivät liittyä kommunistiseen internationaleen. Mainittua päätöstä ei maamme lakien perusteella voida tulkita rikolliseksi; teoksi eikä missään sivistysmaassa ole mainitusta syystä rangaistustoimenpiteisiin ryhdytty. Mutta meillä ei tyydytä ainoastaan siihen, että mainittu kokous ilman laillista perustaa hajoitettiin, vaan vielä lisäksi useita perustavan kokouksen jäsenistä vangittiin ja pidetään heitä edelleenkin vangittuina.

Samoin on kommunistisen puolueen puoluehallinnon jäsenet teljetty vankilaan syystä, että nämä julkaisivat kirjoituksen rauhan puolesta. Tämä rauhanjulistus ei sisältänyt mitään rikollista eikä siis maimutuden rauhanjulistuksen julkaisijoiden vangittuina pitämiseksi voida esittää lainmukaista perustetta, vaan on se katsottava yksinomaan poliittisesta vastenmielisyydestä johtuneeksi teoksi. ,

Edellä sanotun lisäksi tahtoo Sosialidemokraattisen puolueen puolue-

kokous vielä todeta, että useita kommunistisen puolueen jäseniä on "uuden kapinan valmisteluista" tuomittu osaksi sangen löyhillä perusteilla. Monet, jotka yksinkertaisuudessaan ovat levittäneet salaista, porvarillisten mielestä, vaarallista kirjallisuutta, tai sekaantuneet muihin vähäpätöisiin kommunistien salaisiin puuhiin, ovat saaneet raskaita tuomioita, ja toiset ovat saaneet aivan syyttömästäkin istua tutkintovankeina kuukausimääriä.

Edellämainitunlaista kokoontumis-, paino- ja sanavapauden kahlehtimista ja erinäisistä vähäpätöisistä, sinänsä valtiolle vaarattomista teoista ahdistelemista ei sosialidemokraattinen puolue voi hyväksyä. Vaikkakin sosialidemokraattinen puolue jyrkästi hylkää kommunistien opit ja menettelytavat, lausuu puoluekokous vaatimuksenaan,:

- i) että kokoontumis-, paino- ja sanavapauden sorto on lopetettava; sekä
- 2) että kommunistisen puolueen perustavan kokouksen osanottajat ja rauhanjulistuksen johdosta vangitut kommunistisen puoluehallinnon jäsenet sekä vähäpätöisiin kommunistisiin puuhiin yksinkertaisuudessaan hairahtuneet työläiset on vapautettava.

Menettelytapavaliokunta.

Muutamien puhevuorojen jälkeen, joissa mietintöä kannatettiin, hyväksyttiin lausunto sellaisenaan.

Suomen Sosialidemokraattisen puolueen suhde kansainvälisiin järjestöihin.

Esitettiin menettelytapavaliokunnan mietintö n:o 7, joka kuului:

Menettelytapavaliokunta ehdottaa puoluekokouksen hyväksyttäväksi seuraavan lausunnon:

Puoluekokouksessa internationalekysymyksestä suoritetusta keskustelusta sai menettelytapavaliokunta sen käsityksen, että puoluekokous, sekä Viipurin läänin länt. Sos.-dem. Piiritoimikunnan ja Viipurin Sos.-dem. Kunnallisjärjestön alustuksen että samalla periaatteellisella kannalla olevan puolue-toimikunnan alustusten perusteluissa lausuttujen ajatusten perusteella, asettui sille kannalle, että Suomen Sosialidemokraattinen puolue liittyy jäseneksi Wienissä perustettuun Sosialististen puolueiden Kansainväliseen Yhteistyöjärjestöön. Puoluekokous lähtee siitä käsityksestä, että Sosialististen puolueiden, Kansainvälistä Yhteis-

työjärjestöä ei ole ehdottomasti katsottava semmoiseksi yhtymäksi, joka sinänsä kokoaisi ympärillensä kaikkien maiden sosialistiset puolueet ja siten kehittyisi todelliseksi interriationaleksi, vaan on sen tarkoituksena, sekä toiseen että n.s. kommunistiseen internationaleen vaikuttaen toimia yhteisymmärryksen aikaansaamiseksi kaikkien maiden sosialististen puolueiden välillä, jotta voitaisiin luoda todellinen kansainvälisen proletariaatin yhteinen internationale.

Näillä perusteilla päättää puoluekokous:

- 1) että Suomen Sosialidemokraattinen puolue hyväksyy Sosialististen puolueiden Kansainvälisen Yhteistyöjärjestön periaatteet;
- 2) että Suomen Sosialidemokraattinen puolue päättää liittyä Wienissä perustettuun Sosialististen puolueiden Kansainväliseen Yhteistyöjärjestöön; sekä
- 3) sitoutuu noudattamaan sen sääntöjä ja kongressien päätöksiä.

Kaarle Nordlund.

J. F. Aalto.

Karl H. Wiik.

A. A. Kannisto.

Yrjö Velling.

J. W. Keto.

Otto Toivonen.

J. O. Aromaa.

Toivo Lehto.

Mietintö hyväksyttiin."

Asiamiesten hankkiminen Puoluetoimistolle.

Esitettiin raha-asiaivaliokunnan mietintö n:o 2, jossa lausuttiin:

Kun puolueen varat suureksi osaksi kerääntyvät puoluejulkaisujen, kuten Työväen Kalenterin, Kevättervehdyksen ja vappumerkin myynnistä, on raha-asiaivaliokunta, varsinkin kun tulo- ja menoarvion täyttäminen suuressa määrin riippuu juuri tästä seikasta, päättänyt kiinnittää asiaan puoluekokouksen huomiota. Valiokunnalle annettujen tietojen mukaan on puoluetoimistolla järjestöjen lisäksi nykyisinkin, käytettävänä lukuisa joukko yksityisiä puoluetovereita asiamiehinä ja ovat he tehneetkin utteraa työtä. Mutta lisää tarvitaan. Sen vuoksi olisi päästävää siihen, että kunkin kunnallisjärjestön alueella sellaisiin kyliin ja paikkakunnille, joissa ei asiamiehiä ennestään ole ja joissa ei myöskään järjestöjä toimi, hankittaisiin puoluetoimistolle yksityinen asiamies kirjallisuuden levittämistä varten. Tämän voisivat kunnallisjärjestöt suo-

rittää yhdistysten avulla. Samoin olisi niissä kunnissa, joissa ei kunnallisjärjestöä ole, asiamiehen hankkiminen yhdistysten suoritettava. Näistä asiamiehistä on sitten järjestöjen annettava puoluetoimistoon tieto. Edellä olevan perusteella ehdottaa raha-asiainvalidiokunta:

että kunnallisjärjestöt ja yhdistykset velvoitetaan hankki-
maan puoluetoimistolle painojulkaisujen levittämistä varten
asiamiehiä jokaiseen kylään; ja

että tästä johtuvat toimenpiteet jätetään puoluetoimiston ja
piiritoimikuntien järjestettäväksi.

H. Kulmala.

V. Teräs.

H. Tuomola.

E. Setälä.

J. Viitasaari.

J. Malmivuori.

E. Sallila.

Mietintö hyväksyttiin.

Ohjelmakomitean työt.

Menettelytapavaliokuntaan lähetetystä ohjelmakomitean töiden ar-
vostelua koskevasta puoluetoimikunnan toimintakertomuksen kohdasta
lausui valiokunta mietinnössään:

Valiokunta on asiata käsitellessään havainnut, että vuoden IOIQ puo-
luekokouksen päätöksellä annettiin ohjelmakomitean käsiteltäväksi ky-
symys tuotantovälineitten yhteiskunnallistuttamiststa, kunnallisojelman
täydentämisestä ja tarkistamisesta, maatalousohjelmasta ja maaseudun
tilattoman väestön asunto-oloista, jota paitsi huomautettiin, että puolue-
ohjelma on useissa muissakin osissaan tarkistamisen tarpeessa. Komitean
piti puoluekokouksen päätöksen mukaan valmistaa ohjelmaehdotuksensa
"niin pian kuin suinkin mahdollista, että järjestöille jää riittävästi aikaa
niihin tutustumiseen ennen seuraavaa puoluekokousta". Erityisesti maa-
talousohjelman suhteen määrättiin, että se on koetettava saada valmiiksi
1920 loppuun mennessä.

Valiokunta toteaa, että ohjelmakomitea on sille valmistettavaksi jäte-
tyistä kysymyksistä antanut lausuntoja vain maatalous- ja sosialisoi-
miskysymyksistä sekä niiden lisäksi myös työväen suojelukysymyksestä,
jota vastoin kunnallisojelman tarkistaminen ja täydentäminen, mikä
olisi nykyoloissa kipeän tarpeen vaatima, on tähän saakka sivuutettu,
samoin tilattoman väestön asutuskysymys ynnä useimmat niistä puolue-
ohjelman kohdista, joita ei viime puoluekokouksen päätöksessä luetella,

mutta joiden katsottiin olevan tarkistuksen tarpeessa. Komitea on näinollen sivuuttanut suurimman osan tehtävistään.

Mitä tulee siihen aikaan, jonka kuluessa komitean piti ehdotuksensa esittää, ei komitea ole noudattanut puoluekokouksen päätöstä niidenkään harvojen ehdotusten suhteen, jotka komitea on esittänyt. Maatalousohjelmaluonnos ilmestyi keväällä 1921 ja lopullisessa muodossaan vasta saman vuoden lopulla, muut kaksi ohjelmaluonnosta vieläkin myöhemmin, joten puolueen jäsenillä ei ole ollut riittävästi aikaa niihin tutustua. Jotta edes maatalousohjelma ehtisi valmistua tämän puoluekokouksen käsiteltäväksi, on ollut pakko siirtää puoluekokous tuonnemmaksi, mikä taas on synnyttänyt puolueen jäsenten keskuudessa oikeutettua tyytymättömyyttä.

Puoluetoimikunnan tilikertomuksesta näkyy, että ohjelmakomitean menoihin on v. 1920 käytetty Smk. 3,833:34, v. 1921 Smk. 16,190:25. Tästä käy ilmi, paitsi ohjelmakomitean töiden huomattava kalleus, että komitea vasta vuoden 1921 aikana on suuremmassa määrin ryhtynyt tehtävänsä suorittamaan.

Ohjelmakomitean töiden viipyminen on sitäkin moitittavampi kun komitealla on ollut oikeus asiantuntijain käyttämiseen, jota oikeutta komitea ei ole käyttänyt, vaikka semmoinen menettely olisi voinut joututtaa sen töitä ja edullisesti vaikuttaa myös niiden laatuun. Kaikkein tähän katsoen ansaitsee ohjelmakomitea ankarata moitetta ja on se velvoitettava viipymättä ja tarmokkaasti jatkamaan työtään.

Mikäli valiokunta on saanut tietää, on puoluetoimikunta kyllä koettanut kiirehtiä ohjelmakomiteaa, mutta ei sillä ole tässä suhteessa ollut mitään valtakeinoja käytettävänään eikä myöskään sopivia henkilöitä liene ollut saatavissa komitean täydentämiseksi.

Mietintö hyväksyttiin.

Puolueen säännöt.

Esitettiin sääntövaliokunnan mietintö puolueen ja sen alajärjestöjen sääntöihin tehdyistä muutosehdotuksista. Mietintö kuului:

Puolueen säännöt.

Vaikka ollaan kuinka tarkkaa työtä tekevinämme, niin kun neljät eri säännöt on laadittava, ja ei olla varmoja siitä, tuleeko sosialihallitus ne hyväksymään, niin on valitulle puoluetoimikunnalle jätettävä oikeus tehdä sellaisia muutoksia, että Sosialihallitus ne hyväksyy. Muutokset eivät kuitenkaan saa olla periaatteellista laatua.

Valiokunta ehdottaa sääntöihin seuraavat muutokset I

Ensimmäinen pykälä ehdotetaan pysytettäväksi ennallaan.

Toinen pykälä ehdotetaan hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan ehdottamassa muodossa.

3 § entisellään.

4 § puoluetoimikunnan ehdottamassa muodossa.

5 § :lään korjaukset: Kunnallisjärjestö voi kuulua puolueeseen ainoastaan piirijärjestön kautta. Jos piirijärjestöä ei ole, voi kunnallisjärjestö kuitenkin liittyä puolueeseen välittömästi.

6, 7 ja 8 pykälä ehdotetaan entiselleen.

9 § :lään esitetään muutos puoluetoimikunnan ehdottamassa muodossa.

10 § entisellään.

n § puoluetoimikunnan ehdottamassa muodossa.

12 ja 13 § entisellään*

14 §. Valiokunta ehdottaa: Puoluetoimikunta julkaisee joka kolmas vuosi yleisen puoluetilaston varsinaisen puoluekokouksen edellä.

2 kohta ehdotetaan poistettavaksi.

15, 16 ja 17 pykälät ehdotetaan pysytettäväksi entisellään.

18 §. Puoluekokousedustajaan matka- ynnä päivärahat suorittaa puolue.

2 kohta entisellään.

3 kohta: Puoluekokouskulut voi puoluetoimikunta periä järjestöiltä piiritoimikuntain välityksellä sitä varten määräämänsä verotuksen kautta.

19 § :län 4 kohtaan lisäys: Kaikilla sos.-dem. puolueeseen kuuluvilla liitoilla ja ulkomaisilla sos.-dem. järjestöillä on oikeus lähettää edustajiaan puoluekokoukseen.

20 § :lään ehdotetaan seuraava lisäys:

———ja jää puoluetoimikunnan harkinnan varaan, otetaanko esitys esitysvihkoon tai ei.

21, 22, 23, 24 ja 25 pykälät ehdotetaan entiselleen.

26 § ehdotetaan siten, että sana *yli jää* pois, ja tilalle asetetaan sana *vähintään*.

27—35 pykälät ehdotetaan entiselleen.

36 § :län 4 kohta ehdotetaan muutettavaksi: Kaikkien sos.-dem. puolueeseen kuuluvien liittojen edustajilla, (5 ja 6 kohta jäisivät tarpeettomina pois).

37 § ehdotetaan hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan ehdottamassa muodossa. -

38—42 pykälät ehdotetaan entiselleen.

43 § :län 8 ja 9 kohta ehdotetaan hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan ehdottamassa muodossa.

10 ja 11 kohta ehdotetaan entiselleen.

12 kohtaan puoluetoimikunnan tekemä muutosehdotus ehdotetaan hy-
lättäväksi ja pysytettäväksi entisellään.

44—55 pykälät, ehdotetaan entiselleen.

56 § ehdotetaan poistettavaksi puoluetoimikunnan ehdotuksen mukaan.

57 § ehdotetaan hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan ehdottamassa
muodossa.

58—64 pykälät ehdotetaan entiselleen.

65 § :län viimeisen lauseen ehdottaa puoluetoimikunta poistettavaksi.
Valiokunta ei voi hyväksyä tämän lauseen poistamista, vaan ehdottaa
pykälän hyväksyttäväksi kokonaisuudessaan entisellään.

66 pykälä ehdotetaan entiselleen.

67 1 ehdotetaan hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan ehdottamassa
muodossa.

68 pykälä ehdotetaan entiselleen.

69 ja 70 pykälät ehdotetaan hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan eh-
dottamassa muodossa.

71 § ehdotetaan entiselleen.

72 § 1 kohta ehdotetaan muutettavaksi seuraavaan muotoon:

Puolueen edustajia kunnanvaltuustovaaleja varten valittaessa saa pai-
kallinen kunnallisjärjestö tai sen edustajisto määrätä, asetetaanko ehdok-
kaat puolueäänestyksellä tai edustajiston päätöksellä.

73 § :län 1 kohta ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

Listalle asettamisen toimittaa kunnallistoimikunta, noudattaen edus-
tajiston päätöksiä tai puolueäänestyksen tuloksia siinä tapauksessa että
äänestys on toimitettu.

(2 kohta entiselleen).

74—78 pykälät ehdotetaan entiselleen.

Piirijärjestön säännöt.

1. 2 ja 3 pykälät ehdotetaan entiselleen.

4 § -län 4 kohta ehdotetaan hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan eh-
dottamassa muodossa.

5 § :lään ehdotetaan puoluetoimikunnan lisäehdotukseen sanat: puo-
lueverot.

6, 7, 8, 9 ja 10 pykälät entisellään.

11 § :län, 2 kohta ehdotetaan hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan eh-
dottamassa muodossa.

12 ja 13 pykälät ehdotetaan entiselleen.

14 § :län n kohta muutetaan 13 kohdaksi puoluetoimikunnan ehdotta-
massa muodossa. Muut kohdat ehdotetaan pysytettäväksi entisellään.

15> 16, 17, 18 ja 19 pykälät entiselleen.

20 § :län 2 kohtaan lisäys: ja on viimeksi mainitusta lähetettävä jäljennös puoluetoimikunnalle.

21—27 pykälät entiselleen.

28 §. Nämä säännöt astuvat voimaan 1 p:nä heinäkuuta 1922.

Kunnallisjärjestön säännöt.

1 § entiselleen.

2 § :län 2 kohdan suhteen ehdotetaan puoluetoimikunnan ehdotus hyväksyttäväksi.

3 § entiselleen.

4 § ehdotetaan hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan ehdottamalla lisäyksellä.

5 § entiselleen.

6 ja 7 pykälät ehdotetaan hyväksyttäväksi puoluetoimikunnan ehdottamassa muodossa.

8 § ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti: Ammattiosasto, nuorisosasto tai osuuskunta, joka ei ole puolueosasto, suorittaa kantamansa verot samoin kuin puolueosasto.

9—30 pykälät ehdotetaan hyväksyttäväksi entisellään.

31 §. Nämä säännöt astuvat voimaan 1 p:nä heinäkuuta 1922.

Osastojen säännöt.

Säännöt ehdotetaan hyväksyttäväksi kokonaisuudessaan puoluetoimikunnan ehdottamassa muodossa muuten, paitsi 6:nen § :län 1 kohdan toinen lause ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

Näistä eroaa vuosittain puolet vakinaisista ja puolet varajäsenistä.

Saman § :län viimeisen kohdan loppulause ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

Kun yli puolet sen jäsenistä on saapuvilla.

15 § -lässä on painovirhe %, pitää olla M ja 4 pykälä pitää olla 3 pykälä.

Edelläolevilla muutos- ja lisäysehdotuksilla ehdotamme puolueen, piirijärjestön, kunnallisjärjestön ja puolueosastojen säännöt puoluekokouksen hyväksyttäväksi.

K. Lumijärvi.

K. Kilpinen.

Sulo Malm.

Viktor Lintunen.

J. Mononen.

K. A. Jokinen.

Janne Korhonen.

Vastalause.

Sen vuoksi, että valiokunnan enemmistö on kokonaan hyljännyt puoluetoimikunnan ehdotuksen puoluesääntöjen 43 §:län 12:sta kohdassa, olemme me allekirjoittaneet pakotetut ilmaisemaan sen vuoksi eriävän kantamme, joten ehdotamme, että sanotun kohdan sanamuoto tulisi olemaan seuraava: 12 kohta: valvoa puoluejärjestöjen toimintaa ja havaitessaan niiden menettelevän, sääntöjen tai puoluepäätösten vastaisesti ryhtyä puoluesääntöjen mukaisiin toimenpiteisiin säännöttömyyksien korjaamiseksi. Jos joku puolueosaston jäsen tahi useammat yhdessä ovat tahallisesti toimineet puoluesääntöjen, -ohjelman tai puoluepäätösten vastaisesti, on puoluetoimikunta oikeutettu, hankittuaan sitä ennen asianomaiselta piiri- ja kunnallistoimikunnalta selvityksen asiaan, pidättämään hänet tai heidät kaikesta toiminnasta osastossaan siksi kunnes seuraava puolueuuvoston kokous on asian tutkinut ja päätöksensä siitä antanut.

K. A. Jokinen.

J. Mononen.

Tainio, T. ehdotti, että sääntövaliokunnan mietintö hyväksyttäisiin vastalauseessa ehdotetulla muutoksella ja että puoluetoimikunnalle annettaisiin oikeus tehdä sosialihallituksen ehkä vaatimia muodollisia korjauksia.

Valiokunnan mietintöä vastaan tekivät vielä muutosehdotuksia edustajat *Korpelainen, Mononen* ja *Lumijärvi*, joista *Mononen* ja *Lumijärvi* kannattivat myöskin *Tainion* ehdotusta.

Käytyä" läpi sääntövaliokunnan mietintö kohta kohdalta, hylättiin kaikki sitä vastaan tehdyt muutosehdotukset suurella enemmistöllä. Lopuksi päätettiin yksimielisesti tehdä sääntöihin mietinnössä edellytetyt ja vastalauseen mukaiset muutokset; niinkään hyväksyttiin *Tainion* ehdotus.

Kokouksen lopettaminen.

Puheenjohtaja ilmoitti, että kokouksen työjärjestykseen otetut asiat ovat nyt tulleet loppuun käsitellyiksi, joten työt voitanevat katsoa päättyneeksi. Kun kokouksen osanottajillakaan ei ollut enää mitään uusia ehdotuksia tehtävänä, yhdyttiin puheenjohtajan käsitykseen.

Lopettajaisiksi lausui puheenjohtaja *Hakkila*, että puoluekokouksemme oltua nyt ensi kertaa koolla uusien sääntöjen mukaisella tavalla valittuna, on sille antanut erityisen leimansa se, että järjestöt ovat suoraan omasta keskuudestaan lähettäneet edustajansa. Näemme, että tämä

kokous on lyhyessä ajassa kyennyt saamaan ratkaisuja aikaan suurissa asioissa. Lähtiessämme vaalitaisteluun nyt uudella pohjalla, voimme toivoa sen koituvan meille voitokkaaksi, sitäkin suuremmalla syyllä, kun ne päätökset, joita täällä on tehty, osoittavat, että niiden takana on puolueemme suuri enemmistö. Etenkin vaaleissa on kokous osoittanut suurta yksimielisyyttä, mikä on tyydytyksellä pantava merkille. Kiitti kokouksen osanottajia hyvästä yhteistyöstä.

Lopuksi laulettiin Kansainvälisen Työväenmarssin laulun ja viimeinen värsy sekä kohotettiin kolminkertainen eläköön-huuto Suomen sosialidemokratialle.

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN

SÄÄNNÖT

NIMI JA KOTIPAikka.

.; i §. ;. ; -

Puolueen (yhdistyksen) -nimi on Suomen Sosialidemokraattinen Puolue. Kotipaikka on Helsingin kaupunki, mutta käsittää puolueen toiminta koko Suomen maan.

TARKOITUS.

2,8. ' ..' "'"

Suomen Sosialidemokraattisen puolueen tarkoituksena on: yhteistyössä muiden maiden sosialidemokraattisten puolueiden kanssa toimia sorrettujen ja riistonalaisten luokkien vapauttamiseksi taloudellisen riippuvaisuuden, valtiollisen alaikäisyyden ja henkisen, holhuunalaisuuden kahleista sekä kapitalistisen yhteiskunnan taloudellisen ja valtiollisen järjestelmän täydelliseksi muuttamiseksi saattamalla tuotannonvälineet koko kansan omaisuudeksi.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi puolue harjoittaa yhteiskunnallista valistustyötä varsinkin työväen luokan keskuudessa kohottaakseen sitä tajuamaan yhteiskunnallisen asemansa ja tehtävänsä, ja pyrkii järjestämään köyhälistöjoukkoja valtiolliseen ja taloudelliseen yhteistoimintaan saattaakseen siten työväen henkisesti, ja aineellisesti kykeneväksi valvomaan etujansa yhteiskunnassa ja ottamaan yhä laajemmassa määrässä osaa yhteiskunnan hallintoon.,

Puolueen jäseniksi jonkin sen osaston kautta pääsevät kaikki Suomen kansalaiset,, jotka hyväksyvät yllämainitun tarkoituksen ja sitoutuvat noudattamaan puolueen sääntöjä ja menettelytapoja sekä toimimaan puolueen periaatteiden hyväksi. . , ..

JÄRJESTÄYTYMINEN. -

3 §•

Puolue on järjestäytynyt seuraavasti: Samassa kunnassa toimivat puolueosastot muodostavat kunnallisjärjestön, kunnallisjärjestöt liittyvät piirijärjestöksi ja piirijärjestöt muodostavat puolueen

Puolueen toimielimet ovat:

puoluekokous,
puolueneuvosto ja puoluetoimikunta.

PUOLUEOSASTOT.

4 §.

Henkilöt, jotka samalla paikkakunnalla haluavat liittyä puolueeseen, voivat sen tehdä perustamalla puolueosaston taikka liittymällä jäseneksi johonkin paikkakunnalla entuudestaan toimivaan puolueosastoon.

Puolueosastot saavat olla työväenyhdistyksiä, ammattiosastoja, seuroja, klubeja, osuuskuntia t.m.s. järjestöjä, jotka hyväksyvät puolueen periaatteet ja säännöt sekä noudattavat puoluepäätöksiä.

Jäsen, joka kuuluu kahteen tai useampaan puolueosastoon, suorittaa puolueveronsa vain yhden puolueosaston kautta. Jos ammattiosasto, nuoris.o-osasto, osuuskunta t.m.s., jonka kaikki jäsenet eivät kuulu puolueeseen, haluaa välittää puolueverot jonkun jäsenmääränsä osan puolesta, voi se sen tehdä, mutta sellainen osasto ei ole puolueosasto, jollei i\ osaa sen jäsenistä kuulu puolueeseen. Puolueasioista päätettäessä osastossa, jonka kaikki jäsenet eivät kuulu puolueeseen, on puhe- ja päätösvalta ainoastaan puolueen jäsenillä. Jäsenyys todetaan maksetun puolueen jäsenkirjan kautta.

Puolueosasto voi kuulua puolueeseen vain asianomaisen kunnallisjärjestön kautta.

Puolueeseen liittyvien osastojen on suoritettava puolueveronsa suoraan kunnallisjärjestölle eikä työväenyhdistyksen välityksellä.

Jokaisella puolueen jäsenellä tulee olla erikoinen puolueen jäsenkirja, johon verosuoritukset merkitään; ammattiosaston, nuoris.o-osaston, osuuskunnan t.m.s. jäsenkirja ei kelpaa.

KUNNALLISJÄRJESTÖT.

S§-

Kunnallisjärjestöt ovat puolueen paikallisia järjestöjä ja niihin kuuluvat kaikki samassa kunnassa olevat puolueosastot. Jos kunnassa on vain yksi puolueosasto, hoitaa tämä kunnallisjärjestön tehtävät.

Kunnallisjärjestö voi kuulua puolueeseen ainoastaan piirijärjestön kautta. Jos piirijärjestöä ei ole, voi kunnallisjärjestö kuitenkin liittyä puolueeseen välittömästi.

PIIRIJÄRJESTÖT.-

6 8.

Piirijärjestöt ovat kaikkien samassa vaalipiirissä tai määrätyllä alueella olevien kunnallisjärjestöjen ja puolueosastojen keskusjärjestöjä, ja on niiden tehtävänä välittää yhteyttä kunnallisjärjestöjen ja puolueoimikunnan välillä, harjoittaa agitationi- ja vaalistustyötä sekä järjestää ja johtaa alueellaan puolueen osanottoa eduskunta- ja kunnallisiin vaaleihin.

- Puolueeseen voi liittyä piirijärjestö, jonka puolueoimikunta hyväksyy ja joka täyttää näiden sääntöjen määräämät ehdot.

RUOTSINKIELISET JÄRJESTÖT.

7 §

Ruotsinkieliset puolueosastot voivat muodostaa ruotsinkielisiä kunnallis- ja piirijärjestöjä. Ruotsinkielisten piirijärjestöjen alueet ja rajat määrää puolueenuevosto ja vahvistaa puoluekokous.

Ruotsinkieliset keskusjärjestöt toimivat samoin kuin vastaavat suomenkieliset järjestöt.

PUOLUEVEROT.

8 8.

Puolueen jäsenen on suoritettava puolueosastolle, kunnallisjärjestölle, piirijärjestölle ja puolueelle tulevat verot.

9 8-

Puolueosastojen ja -järjestöjen verojen suuruus määrätään osastojen ja järjestöjen vuosikokouksissa.

Vakinaisen puolueveron suuruus määrätään aina kolmeksi vuodeksi kerrallaan puoluekokouksessa; puoluekokous on oikeutettu määräämään myöskin ylimääräisen veron.

io 8-

Määrätyt verot suorittaa puolueosasto kunnallisjärjestölle, kunnallisjärjestö piirijärjestölle ja, piirijärjestö puolueelle. Kukin osasto ja järjestö pidättää itselleen sen osan, mikä on osaston tai järjestön oma vero.

Puolueosaston vuosikokous määrää, millä tavalla verot jäseniltä kuukausittain kannetaan.

n §

Kunnallisjärjestölle, piirijärjestölle ja puolueelle tulevat verot on tilitettävä vuosineljänneksittäin.

Piirijärjestön on lähetettävä puolueverot puolueelle viimeistään kunkin maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja joulukuun I päivänä suorituksena edelliseltä kalenterineljännekseltä.

Piirijärjestö, joka määrättyssä ajassa ei ole suorittanut puolueveroja, on heti menettänyt ääni- ja edustusosoikeutensa puolueessa, mutta saavuttaa ne jälleen suorittamalla kaikki maksamatta olevat verot.

Maksamatta jättäneiden piirijärjestöjen nimet on julkaistava paikkakunnan puoluelehdessä.

PUOLUETILASTO.

12 §.

Puolueveron mukana lähettää piiritoimikunta neljännesvuosittain selonteon jäsenluvusta y.m. puolueoimikunnan laatiman kaavakkeen mukaan.

Selonteossa tulee olla mainittuna piiritoimikunnan puheenjohtajan, piirisihteerin ja piiritoimikunnan rahastonhoitajan nimet ja osoitteet. Henkilövaihdos ja osoitteenmuutos on heti ilmoitettava puolueoimistoon.

Puolueoimikunta pitää tilauksesta saatavana kaavakkeita sekä kunnallisjärjestöjen että piirien selontekoja varten.

13 §.

Piiritoimikunnan on joka vuosi viimeistään 15 päivänä helmikuuta lähetettävä puolueoimikunnalle kertomus edellisen vuoden toiminnasta.

Piiritoimikunta on sitäpaitsi, velvollinen antamaan puolueoimikunnan vaatimia tietoja puoluejärjestöistä ja niiden toiminnasta.

14 §.

Puolueoimikunta julkaisee joka kolmas vuosi yleisen puoluetilaston varsinaisen puoluekokouksen edellä.

PUOLUEKOKOUS.

15 §.

Puoluekokous on ylin määrääjä puolueen asioissa.

Varsinainen puoluekokous pidetään joka kolmas vuosi, sinä vuonna, jolloin eduskuntavaalit varsinaisia valtiopäiviä varten suoritetaan. Puoluekokouksen paikan määrää puolueoimikunta puoluekokouksen toivomuksen perusteella.

16 §.

Puolueoimikunnan on julaistava puoluelehdissä kutsurnus puoluekokoukseen viimeistään neljä kuukautta ennen kokousta.

17 §.

Edustajan valtakirjan, antaa kunnallistoimikunta. Valtakirjojen tarkastamisen toimittavat puolueoimikunnan määräämät henkilöt ja on se suoritettava ennen kokouksen avausta.

Puoluetoimikunta painattaa puoluekokoukselle edustajaluettelon, johon edustajain äänimäärät on merkitty.

V , i 8 §.

Puoluekokousedustajaa matka- ja päivärahat suorittaa puolue. Edustajain rautatie- ja laivamatkat suoritetaan kolmannessa luokassa rautatiellä ja toisessa luokassa laivalla.

Puoluekokoukskulut voi puoluetoimikunta periä järjestöiltä piiritoimikuntain välityksellä sitä varten määräämänsä verotuksen kautta.

19 §.

Puoluetoimikunnan jäsenet ovat velvolliset olemaan läsnä puoluekokouksessa ja on heillä lausunto- ja esitysoikeus, mutta ei äänioikeutta, elleivät ole valitut edustajiksi.

Puoluekokouksen valitsemain tilintarkastajain puheenjohtaja on velvollinen olemaan läsnä kokouksessa, jossa hänellä on lausunto- ja esitysoikeus, mutta ei äänioikeutta.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä valitsee keskuudestaan edustajan puoluekokoukseen, jonka on oltava läsnä kokouksessa ja on hänellä siellä lausunto- ja esitysoikeus, mutta ei äänioikeutta.

Edellämainittujen lisäksi on läsnäolo- ja lausunto-oikeus puolue-neuvoston jäsenillä, eduskuntaryhmän jäsenillä, kunkin piiritoimikunnan edustajalla ja kunkin puoluelehden edustajalla.

Kaikilla sos.-dem. puolueeseen kuuluvilla liitoilla ja ulkomaisilla sos.-dem. järjestöillä on oikeus lähettää edustajiaan puoluekokoukseen. Näillä edustajilla ei kuitenkaan ole oikeutta ottaa osaa päätöksien tekoon.

20 §.

Esityksiä puoluekokoukselle voi tehdä jokainen puoluejäsen, lähettämällä esityksensä puolueosaston johtokunnalle. Siten saapuneet esitykset on esitettävä puolueosaston kokoukselle. Jos kokous ei hyväksy tehtyä esitystä eikä siten esitä sitä omana aloitteenaan, voi esityksen tekijä siitä huolimatta lähettää sen puoluetoimikunnalle. Puolueosastolla, kunnallisjärjestöllä, piirijärjestöllä, eduskuntaryhmällä, puolue-neuvostolla ja puoluetoimikunnalla on oikeus tehdä esityksiä puoluekokoukselle.

Esitykset on asianomaisten toimikuntain viimeistään kolme kuukautta ennen kokousta lähetettävä puoluetoimikunnalle.

Jos esitys saapuu määräaikaa myöhemmin, ei sitä oteta esitysviikkoon.

Tehdyistä esityksistä on puoluetoimikunnan annettava lausuntonsa, ja jää puoluetoimikunnan harkintaan varaan, otetaanko esitys esitysviikkoon tai ei.

Esitykset kokonaisuudessaan tai — milloin puoluetoimikunta niin harkitsee — -ain esityksen ponnet sekä puoluetoimikunnan lausunnot on painatettava ja viimeistään kuusi viikkoa ennen kokousta toimitettava piiritoimikunnille näiden jaettavaksi asian-

omaisille kunnallistoimikunnille. Esitysten ponnet on samaan aikaan julaistava puoluelehdissä.

Asia, jota ei ole mainittu kokouksen esitysviuhossa tai joka ei sääntöjen mukaan ole puoluekokouksen päätettävä, ei voi tulla puoluekokouksessa esille eikä päätettäväksi, ellei se ole puoluetoimikunnan esittämä tai ellei kokouksen päätösvaltaisten edustajien enemmistö siihen suostu.

21 §.

Ehdotukset muutoksiksi tai lisäyksiksi puolueen periaatteelliseen ohjelmaan ja sen tulkintaa tarkoittavat esitykset on, voidakseen tulla käsitellyiksi puoluekokouksissa, jätettävä puoluetoimikunnalle viimeistään ensimmäisenä päivänä heinäkuuta ennen sitä vuotta, jolloin kokous pidetään. Puoluetoimikunnan lausunnot tällaisista ehdotuksista on julaistava vähintään kolme kuukautta ennen kokousta.

22 §.

Puoluekokouksessa on kullakin edustajalla se tasalukuinen äänimäärä, mikä saadaan, kun asianomaisen kunnallisyhdistyksen jäsenmäärä jaetaan valtuutettujen edustajain luvulla.

Ellei nimiäänestystä tai suljettua vaalia vaadita, on kullakin edustajalla yksi ääni.

Vaalit suoritetaan vaadittaessa suljetuin lipuin, siten että vaalilautakunta merkitsee äänimäärän kuhunkin suljettuun lippuun samalla kuin se leimataan ja pannaan urnaan.

Jos äänet äänestyksessä jakautuvat tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Vaaleissa ratkaisee arpa.

23 §.

Varsinaisessa puoluekokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1) esitetään puoluetoimikunnan kertomus edellisestä varsinaisesta puoluekokouksesta kuluneelta ajalta;
- 2) esitetään puoluetoimikunnan tilikertomus samalta ajalta sekä tilintarkastajain siitä antama lausunto ja päätetään tilivapauden myöntämisestä puoluetoimikunnalle ja puolueen neuvostolle;
- 3) esitetään eduskuntaryhmän toimintakertomus;
- 4) keskustellaan ja päätetään valistustyön järjestämisestä;
- 5) hyväksytään vaaliohjelma eduskuntavaaleja varten ja päätetään vaaleja koskevista asioista;
- 6) keskustellaan ja päätetään puoluejäsenten ja järjestöjen sekä puoluetoimikunnan puoluekokoukselle esittämistä asioista;
- 7) esitetään puoluetoimikunnan ehdotus tulo- ja menoarvioksi seuraavaan varsinaiseen puoluekokoukseen saakka ja päätetään mahdollisista ylimääräisistä veroista;
- 8) määrätään puolueen neuvoston jäsenten ja tilintarkastajain palkkiot;

- 9) valitaan puolueuuvosto piirikokousten esittämistä ehdokkaista ;
 10) valitaan puoluetuimikunnan jäsenet sekä tilintarkastajat;
 11) päätetään seuraavan varsinaisen puoluekokouksen paikasta.

YLIMÄÄRÄINEN PUOLUEKOKOUS.

24 §.

Ylimääräinen puoluekokous pidetään, milloin puoluekokous niin päättää tai puolueuuvoston jäsenten kaksi kolmannesta tahi vähintään viiden piirijärjestön edustajakokoukset samaa määrättyä tarkoitusta varten sitä vaativat.

Ylimääräiseen puoluekokoukseen nähden on noudatettava samoja määräyksiä, kuin varsinaisesta puoluekokouksesta on säännöissä mainittu.

25 §.

Kiireellisissä tapauksissa voi puolueuuvosto kutsua koolle sellaisen ylimääräisen puoluekokouksen, jossa edustajina ovat edelliseen varsinaiseen puoluekokoukseen valitut edustajat. Kutsu tällaiseen ylimääräiseen puoluekokoukseen on julaistava vähintään kolme viikkoa ennen kokousta, jolloin myöskin esille tulevat asiat on mainittava.

PUOLUEKOKOUSEDUSTAJAA VALITSEMINEN.

26 §.

Puoluekokousedustajat valitaan kunnallisjärjestöittäin.

Kunnallisjärjestö, jonka jäsenmäärä on vähintään 200, lähettää yhden edustajan kutakin alkavaa jäsenmäärän 500-lukua kohden.

Kunnallisjärjestö, jonka jäsenmäärä on alle 200 lähettää yhden edustajan yhdessä riittävän monen samanlaisen kunnallisjärjestön kanssa, piirituimikunnan lähempien ohjeiden mukaan.

Jäsenmäärä lasketaan siltä vuosineljännekseltä, miltä verot on suoritettu viimeksi vähintään kuukautta ennen vaalipäivää.

27 §.

Vaalit tapahtuvat viimeistään kuusi viikkoa ennen kokousta samana puoluetuimikunnan määräämänä päivänä koko maassa.

28 §.

Äänioikeutettu on jokainen jäsen, joka on liittynyt puolueeseen viimeistään kolme kuukautta ennen vaalipäivää.

29 §.

Edustajaehdokkaita voi jokainen puolueosasto esittää kunnallistuimikunnalle. Puolueosaston esittämiltä ehdokkailta ei voida kiel-

tää paikkaa yleisessä vaalilipussa. Kunnallistoimikunnan on toimitettava äänestyspaikoille vaalilippuja, joissa ehdokkaat on lueteltu aakkosjärjestyksessä. Ehdokaslistoissa on mainittava, montako kukin saa äänestää.

30 §

Edustajain vaali toimitetaan suljetuilla lipuilla.

Vaali tapahtuu niin monessa äänestyspaikassa kunnan alueella kuin kunnallistoimikunta määrää, silmällä pitäen, ettei matkan pituus estä jäseniä äänestysoikeuttaan käyttämästä. Kussakin äänestyspaikassa oh vaalia varten varattava aikaa vähintään kolme tuntia.

Jos valittavien edustajain luku on kolme tai useampi, saa kukin äänestää korkeintaan kaksi kolmasosaa valittavien edustajain kokoluovusta.

Jokaisen, joka tahtoo ottaa osaa vaaleihin, on ennen vaalilipun jättämistä näytettävä täysin maksettu puolueosaston jäsenkirja tai kortti, josta näkyy, milloin hän on liittynyt puolueeseen.

Leimaamalla tai muulla sopivalla tavalla on jäsenkirjaan tai jäsenkorttiin merkittävä, että sitä on käytetty vaalissa.

Muuten määrää vaalijärjestyksestä kunnallistoimikunta, noudattaen puoluetoimikunnan ja piiritoimikunnan ohjeita.

31 §

Kunnallistoimikunnan tulee lähettää edustajain valtakirjat piiritoimikunnalle viimeistään kolmekymmentä päivää ennen puoluekokousta. Piiritoimikunta julkaisee vaalien tulokset piirin puoluelehdessä ja lähettää valtakirjat puoluetoimikunnalle viimeistään kaksikymmentä päivää ennen puoluekokousta.

Jos valittu edustaja ei voi ottaa kokoukseen osaa, antaa kunnallistoimikunta valtakirjan äänimäärässä lähinnä seuraavalle.

32 §.

Jos puoluejäsenen mielestä edustajien vaalissa on menetelty vastoin puoluesääntöjä, voi hän viimeistään viiden päivän kuluessa vaalin toimittamisesta valittaa piiritoimikunnalle.

Piiritoimikunta määrää uuden vaalin kunnallisjärjestyksessä, jos se huomaa, että vaalissa on tapahtunut virhe, joka saattaisi vaikuttaa vaalin tulokseen.

PUOLUENEUVOSTO. . . .

33 §

Puolueneuvosto on puoluekokousten väliajoilla puolueen, ylin määrääjä niissä asioissa, joista puoluekokous ei ole tehnyt päätöstä tai jotka sääntöjen mukaan eivät kuulu puoluetoimikunnan päätösvaltaan.

34 i

Puolueneuvostoon jäseninä kuuluu:

- i) puoluetoimikunnan jäsenet;
- 2) piirikokousten esittämistä ehdokkaista puoluekokouksen valitsevat jäsenet, yksi vakinainen ja yksi varajäsen kunkin piirijärjestön kultakin alkavalta 5,000 jäseneltä.

Puolueneuvoston jäsenten toimiaika kestää seuraavaan varsinaiseen puoluekokoukseen saakka.

35 §•

Varajäsen saapuu kokoukseen ainoastaan vakinaisen ollessa estettynä.

36 §.

Lausunto- ja esitysoikeus on puolueneuvostossa:

- 1) sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän edustajalla;
- 2) kunkin puoluelehden toimituksen edustajalla;
- 3) kunkin piiritoimikunnan edustajalla;
- 4). kaikkien sos.-dem. puolueeseen kuuluvien liittojen edustajilla; ja
- 5) henkilöillä, joille puolueneuvosto sen eri päätöksellä antaa.

37 §•

Puolueneuvoston tehtävänä on, paitsi mitä näissä säännöissä erikseen on mainittu:

- 1) antaa puoluetoimikunnalle lähempiä määräyksiä puoluekokouksen päätösten sovelluttamisesta ja niiden aiheuttamista toimista;
- 2) tarkastaa puoluetoimikunnan lausunnon perusteella puoluelehtien toimintaa, tutkia niistä tehtyjä valituksia ja antaa lausuntoja, jos havaitsee aihetta olevan;
- 3) päättää sanomalehtien puoluelehdiksi julistamisesta ja puoluelehden oikeuksien peruuttamisesta;
- 4) päättää jäsenten ja järjestöjen erottamisesta puolueesta;
- 5) päättää toimenpiteistä ja kysymyksistä, jotka puoluetoimikunta sen ratkaistavaksi esittää;
- 6) neuvotella ja päättää muista puoluetta koskevista asioista;
- 7) tarkastaa puoluekokousten väliajoilla puoluetoimikunnan vuosi- ja tilikertotukset ja esittää aihetta siihen ollessa muistutuksensa niitä vastaan puoluekokoukselle;
- 8) tarkastaa selostus puolueen raha-asioista lähinnä edelliseltä puolivuodelta;
- 9) hyväksyä menoarvio kuluvalle vuosipuoliskolle; ja
- 10) määrätä puoluesihteerin palkka.

38 §.

Puolueneuvosto on oikeutettu :

i) milloin hyvänsä tarkastuttamaan puolueen varain hoidon ja kirjanpidon; ja

2) pätevän syyn ilmettyä eroittamaan puoluekokouksen valitseman syyllisen puoluevirkeilijän ja valitsemaan erotetun tai erosneen tilalle toisen seuraavaan puoluekokoukseen asti.

Puolueneuvosto ei ole oikeutettu muuttamaan puoluekokouksen päätöstä muuten kuin puolueäänestyksen perusteella.

39 §.

Puolueneuvosto pitää vakinaisia kokouksia kerran puolessa vuodessa.

Ylimääräisen kokouksen pitää puolueneuvosto, jos sen jäsenten enemmistö sitä vaatii tai puoluetoimikunta tarpeelliseksi katsoo.

40 §.

Puolueneuvoston kokouksen kutsuu koolle kiertokirjeellä puoluetoimikunnan puheenjohtaja, joka johtaa puhetta puolueneuvoston kokouksissa.

41 §.

Puolueneuvoston jäsenten matkat ja päivärahat suorittaa puolue.

PUOLUETOIMIKUNTA.

42 §.

Puolueen hallituksena on puoluetoimikunta, johon kuuluu 7 vakinaista ja S varajäsentä.

Puoluetoimikunta valitaan puoluekokouksessa siten, että erikseen valitaan puoluetoimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, puoluesihteri ja ruotsinkielisten edustaja, sekä senjälkeen suljetuilla lipuilla kolme muuta jäsentä ja viisi varajäsentä.

43 §.

Puoluetoimikunnan tehtävänä on paitsi mitä näissä säännöissä erikseen on mainittu:

1) pitää silmällä, että puoluekokousten ja puolueneuvoston päätökset asianmukaisesti pannaan toimeen;

2) hoitaa puoluetoimikunnan välitöntä johtoa sekä päättää valtuuksiensa rajoissa kaikista puoluetta koskevista asioista sekä kantaa ja vastata puolueen puolesta;

3) harjoittaa kustannustoimintaa julkaisemalla puoluetarkoituksiin tarpeellisia kirjasia, vaalijulistuksia, ohjeita y.m. julkaisuja sekä vappu- y.m. merkkejä;

4) mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan kannattaa piirejä vaalistustyön harjoittamisessa ja muussa toiminnassa;

5) valvoa puolueen varain hoitoa sekä kirjanpitoa;
 6) antaa neuvoston varsinaisiin kokouksiin selostus puolueen raha-asioista lähinnä edelliseltä puolelta vuodelta sekä tulo- ja menoarvio kuluvalle puolivuodelle;

7) laatia vuosi- ja tilikertomus kalenterivuositain;

8) antaa tilit kahden kuukauden kuluessa kunkin kalenterivuoden päätyttyä puoluekokouksen asettamille tilintarkastajille sekä tarkastuksen tapahtunutta puolueuuevostolle, paitsi puoluekokousvuotena suorastaan puoluekokoukselle, jollei puolueuuevosto sitä ennen kokoontu.

g) antaa varsinaiselle puoluekokoukselle vuosi- ja tilikertomuksensa kuluneilta kalenterivuosilta tilintarkastajain ja neuvoston lausuntojen ohella;

io) päättää väliaikaisesti lehtien hyväksymisestä puoluelehdistä; ja

II) päättää toiminimen kirjoittamisesta; sekä

12) valvoa puoluejärjestöjen toimintaa ja havaitessaan niiden menettelevän sääntöjen tai puoluepäätösten vastaisesti ryhtyä puoluesääntöjen mukaisiin toimenpiteisiin säännöttömyyksien korjaamiseksi. Jos joku puolueosaston jäsen tahi useammat yhdessä ovat tahallisesti toimineet puoluesääntöjen, -ohjelman tai puoluepäätösten vastaisesti, on puoluetoimikunta oikeutettu, hankittuaan sitä ennen asianomaiselta piiri- ja kunnallistoimikunnalta selvityksen asiaan, pidättämään hänet tahi heidät kaikesta toiminnasta osastossaan, siksi kunnes seuraava puolueuuevoston kokous on asian tutkinut ja päätöksensä siitä antanut.

Puoluetoimikunta on päätösvaltainen viiden jäsenen läsnäollessa.

44 §•

Puoluetoimikunta ottaa ja erottaa puolueen rahastonhoitajan, osastojen hoitajat ja muut puoluetoimiston toimihenkilöt ja apulaiset ja määrää heidän palkkansa. Rahastonhoitajalla ja osastojen hoitajilla on lausunto- ja esitysoikeus puoluetoimikunnan kokouksissa.

Puolueen toimihenkilöt eivät ilman puoluetoimikunnan suostumusta saa ottaa sivutehtäviä, jotka voivat tuntuvasti vaikuttaa heidän toimintaansa puolueen palveluksessa.

Toimihenkilöiden ohjesäännöt laatii puoluetoimikunta.

45 §•

Puheenjohtajan erikoisena tehtävänä on:

- 1) johtaa puhetta puoluetoimikunnan kokouksissa;
- 2) seurata puolueen toimihenkilöiden toimintaa;
- 3) allekirjoittaa yhdessä sihteerin kanssa viralliset tiedonannot ja kokouskutsut;
- 4) edustaa puoluetta.

46 §•

Puoluesihteerin erikoisena tehtävänä on :

- 1) hoitaa puolueoimiston välitöntä johtoa;
- 2) laatia puolueen viralliset tiedonannot ja vuosikertomukset sekä valvoa puoluejulkaisujen toimittamista;
- 3) hoitaa puolueen kirjeenvaihtoa;
- 4) pitää pöytäkirjaa puolueoimikunnan kokouksissa;
- 5) suunnitella, johtaa ja valvoa puolueen valistustoimintaa;
- 6) toimittaa puoluetilasto y.m. puolueoimikunnan määräämät tilastolliset **työt; sekä**
- 7) järjestää ja toimittaa puolueen toimintaa ja historiaa valaisevia kirjoituksia, tiedonantoja ja muita asiakirjoja Työväen Arkistolle.

47 §•

Puolueoimikunnan jäsen, joka on poissa useammasta kuin kahdesta peräkkäisestä kokouksesta ilman pätevää toimikunnan hyväksymää syytä, katsotaan eronneeksi, ja varajäsen astuu tilalle. Ellei varajäsentä ole, valitsee jäsenen puolueuuvosto. Puolueoimikunta voi, jos katsoo tarpeelliseksi, kutsua varajäsenet kaikkiin toimikunnan kokouksiin, mutta on heillä päätösvalta ainoastaan vakinaisen jäsenen poissa ollessa.

Puolueoimikunnan jäsenyys on palkaton.

PUOLUEOIMIKUNNAN JA PUOLUEUUVOSTON TIEDONANNOT.

48 §.

Kaikki puolueoimikunnan ja puolueuuvoston tiedonannot puoluejäsenille julaistaan puolueen pää-äänenkannattajassa ja muissa puoluelehdissä.

Tiedonannot piirijärjestöille, kunnallisjärjestöille ja puolueosastoille toimitetaan joko ilmoittamalla puoluelehdissä tai kiertokirjeellä tahi samalla kertaa kummallakin tavalla.

PUOLUEÄÄNESTYS.

49 §•

Puolueoimikunta voi herätetyn kysymyksen johdosta toimeenpanna puolueäänestyksen.

Puolueoimikunta on velvollinen toimituttamaan puolueäänestyksen, jos vähintään viisi prosenttia puolueen jäsenistä laskettuna edelliseltä vuosineljännekseltä suoritettujen puolueverojen mukaan kolmessa tai useammassa piirissä taikka vähintään kolmen piirijärjestön kokoukset samasta määrätyistä asiasta sitä vaativat.

So§.

Samassa kun puoluetoimikunta ilmoittaa asian, jota puolueääneystys koskee, on sen ilmoitettava, minä päivänä tai minkä ajan kuluessa äänestys on suoritettava. Äänestys saa tapahtua aikaisintaan kuukauden kuluttua julistamispäivästä. Lähemmät ohjeet antaa puoluetoimikunta.

Kunnallistoimikunta lähettää piiritoimikunnalle määräajan kuluessa pöytäkirjan äänestyksestä, ilmoittaen annettujen äänten kokonaismäärän sekä esitetyn ehdotuksen puolesta ja vastaan annetut äänimäärät. Piiritoimikunta lähettää pöytäkirjat sekä niistä tehdyt yhteenvedon puoluetoimikunnalle.

Si §•

Paitsi puoluekokouksessa voidaan ainoastaan puolueäänestyksellä puoluekokouksen päätös muuttaa tai kumota.

TILINTARKASTUS.

52 1

Puoluekokous valitsee kolme Helsingissä asuvaa tilintarkastajaa, jotka vuosittain tarkastavat tilit sekä puoluetoimikunnan taloudenhoidon edelliseltä kalenterivuodelta. Tilintarkastajilla on sen ohella "oikeus muulloinkin, milloin haluavat, tarkastaa myöskin kassa ja kaikki tilit.

53 §•

Puolueneuvostolle antavat tilintarkastajat lausuntonsa heti vuosittain tarkastuksen, päätyttyä.

Puoluekokoukselle antavat tilintarkastajat lausuntonsa edellisen puoluekokouksen jälkeiseltä ajalta samoin kuin ehdotuksensa vastuuvapauden myöntämisestä tai kieltämisestä puoluetoimikunnalle ja puolueneuvostolle sanotulta ajalta.

54 §•

Tilintarkastajain toimiaika kestää siksi kunnes puoluekokous on valinnut uudet tarkastajat. Tilintarkastajat valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan, joka esittää asiat puoluetoimikunnalle, puolueneuvostolle ja puoluekokoukselle.

55 §•"

Puoluekokous valitsee myöskin kuusi varatilintarkastajaa, jotka vakinaisten tilintarkastajain saadessa esteen astuvat heidän tilalleen siinä järjestyksessä kuin ovat saaneet ääniä.

PUOLUELEHDET.

56 §.

Puolueen pää-äänenkannattaja on puolueen omistama Helsingissä ilmestyvä suomenkielinen puoluelehti. Muissa kaupungeissa on tarpeen mukaan paikallisia puoluelehtiä.

57 §•

Puoluelehden ylin määrääjä on puoluekokous; paikallisiin puoluelehtiin nähden on asianomaisella piirijärjestöllä lähempi valvontaoikeus ja valvontavelvollisuus.

58 §.

Puoluelehtiä kustantavat yhtiöt tai osuuskunnat ovat velvolliset niin menettelemään, että asianomaiset puoluejärjestot tulevat yhtiön tai osuuskunnan pääasiallisiksi omistajiksi.

59 §•

Puolueneuvostoin mahdollisuuksien mukaan velvollinen ryhtymään toimenpiteisiin edistääkseen puoluelehden perustamista piiriin, missä lehteä ei ole tai missä lehti lakkaa.

60 §.

Sosialidemokraattiset yhdistykset ja järjestöt eivät saa kannattaa eivätkä suosia puoluetta vastustavia ja vahingoittavia sanomalehtiä.

Jos jossakin vaalipiirissä ei ole sosialidemokraattista puoluelehteä, niin on piirissä toimivien järjestöjen otettava ilmoitus- ja tiedonantolehdekseen joku siihen tarkoitukseen sopiva puoluelehti, kunnes saavat piiriinsä oman puoluelehden.

61 §.

Sanomalehden päätoimittajia valittaessa on lehden hallinnon ilmoitettava ehdokkaat puolue-toimikunnalle, joka antaa asiasta lausuntonsa; kuitenkin on sanomalehden omistajilla yksinään päättämisoikeus.

62 §.

Puoluelehdeksi julistamisesta ja puoluelehden oikeuksien peruuttamisesta päättää puolueneuvosto. Väliaikaisesti voi puolue-toimikunta hyväksyä lehden puoluelehdeksi.

Puolueneuvoston päätöksestä voi valittaa puoluekokoukseen.

EDUSKUNTAVAALIEN VALMISTELU.

63 §•

Puolueen ehdokkaat eduskuntavaaleja varten asetetaan piirijärjestöittäin. Jos samassa valtiollisessa vaalipiirissä on useampia piirijärjestöjä, järjestää ja määrää puolue-toimikunta niiden välisen yhteistoiminnan, elleivät piirit keskenään asiasta sovi.

64 §•

Ehdokkaitten esittämisoikeus on jokaisella puolueosastolla ja kunnallisjärjestöllä. Piiritoimikunta painattaa vaalilipun, johon

ehdokkaat on otettu aakkosjärjestyksessä. Vaali tapahtuu piiriäänestyksellä piiritoimikunnan lähempien ohjeiden mukaan ja samana puoluetoimikunnan määräämänä päivänä kautta maan.

65 §.

Vaalissa saa äänestää enintään niin monta ehdokasta kuin vaalipiiristä viimeksi sosialidemokraatteja valittiin lisättynä kahdella. Jos samassa vaalipiirissä on useampia piirijärjestöjä, määrää puoluetoimikunta, montako kussakin sellaisessa piirissä saa äänestää.

66 §.

Valitsijayhdistysten listoille on asetettava niin monta ehdokasta, kuin vaalipiiristä kaikkiaan edustajia valitaan. Piireissä, missä tämän säännön toteuttaminen tuottaisi haittaa tai vaikeuksia, voidaan asettaa ehdokkaita vähemmänkin puoluetoimikunnan myöntymyksellä.

Listoille asettamisen, valitsijayhdistysten järjestämisen ja vaali-liiton muodostamisen toimittaa piirikokous tai sen valtuuttamana piiritoimikunta puoluetoimikunnan antamia ohjeita noudattaen.

Valitukset listoille asettelua y.m. vastaan ratkaisee puoluetoimikunta.

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ.

67 §.

Sosialidemokraattiset kansanedustajat muodostavat sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän.

68 §.

Kultakin istuntokaudelta on eduskuntaryhmän esitettävä kertomus puolueuuevostolle. Puoluekokoukselle on ryhmän annettava kertomus edellisestä puoluekokouksesta kuluneelta ajalta.

69 §.

Edellisessä pykälässä mainitut toimintakertomukset käsitellään puolueuuevostossa tai puoluekokouksessa. Samoin voidaan käsitellä muitakin ryhmän toimintaa koskevia asioita.

70 §.

Eduskuntaryhmän ja puolueuuevoston yhteisiä -kokouksia pidetään, milloin jompikumpi ja puoluetoimikunta pitää niitä tarpeellisina. Pöytäkirjat tällaisista kokouksista liitetään puolueuuevoston pöytäkirjoihin.

KUNNALLISVAALIT.

71 §.

Puolueen edustajia kunnanvaltuustovaaleja varten valittaessa saa paikallinen kunnallisjärjestö tai sen edustajisto määrätä, asetetaanko ehdokkaat puolueäänestyksellä tai edustajiston päätöksellä.

Muissa kohdin noudatetaan valtuusmiesehdokkaitten vaalissa mitä puoluekokousedustajain vaalista on säädetty.

72 §.

Listalle asettamisen toimittaa kunnallistoimikunta, noudattaen edustajiston päätöksiä tai puolueäänestyksen tuloksia siinä tapauksessa, että äänestys on toimitettu.

Jos puolueosasto vaatii kunnallistoimikuntaa asettamaan valitut ehdokkaat kahdelle tai useammalle listalle ensimmäisen nimen ollessa yhteisen, on kunnallistoimikunta oikeutettu niin menettelemään. Kunnallistoimikunnan kieltäytyessä ratkaisee asian piiri-toimikunta.

PUOLUEESTA EROTTAMINEN.

73 §.

Puolueeseen ei saa kuuluiar

- i) puoluetta vastustava;
- 2) vastustavaan puolueeseen kuuluva; eikä
- 3) puoluetta vahingoittava.

Puolueeseen ei myöskään saa kuulua jäsen eikä järjestö, joka ei täytä sääntöjenmukaisia velvollisuuksiaan tai toimii vastoin puoluepäätöksiä ja puolueohjelmaa.

74 §.

Puoluekokous ja puoluekokousten väliajoilla puolueeneuvosto voi erottaa jäsenen tai järjestön puolueesta.

Puolueeneuvoston päätöksestä voidaan valittaa puoluekokoukseen, mutta astuu päätös heti voimaan.

Puolueeneuvosto ja puoluekokous voivat päättää erotettujen jäsenten ja järjestöjen ottamisesta jälleen puolueeseen.,

YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ.

76 §.

Puolueen luottamustoimiin voidaan valita ainoastaan sellaisia henkilöitä, jotka ovat puolueen jäseniä. Puolueesta erotessaan katsotaan heidät samalla eronneeksi luottamustoimistaan.

77 §

Näiden sääntöjen muuttamisesta ja puolueen toiminnan lopettamisesta voidaan päättää ainoastaan puoluekokouksessa, jos sitä tarkoittava ehdotus on herätetty näiden sääntöjen määräämällä tavalla.

78 §.

Jos puolue lopettaa toimintansa tai lakkautetaan on puolueen omaisuus puoluekokouksen päätöksen mukaisesti käytettävä Suomen työväenluokalle hyödyllisiin tarkoituksiin.

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN**Piirijärjestön Saannot.****NIMI JA KOTIPAIKKA.****1 §.**

Järjestön (yhdistyksen) nimi on.....
Sosialidemokraattinen Piirijärjestö. Kotipaikka on.....kaupunki.

TARKOITUS.**2 §.**

Piirijärjestön tarkoitus on:

- 1) alueellaan liittää yhteen keskusjärjestöksi kaikki puolueeseen liittyneet kunnallisjärjestöt;
- 2) välittää yhteyttä piirin kunnallisjärjestöjen ja puolue toimikunnan välillä;
- 3) johtaa ja valvoo sosialidemokraattista valistustyötä, etenkin järjestämällä luentoja sekä puhe- ja esitelmätilaisuuksia;
- 4) harjoittaa kustannustoimintaa ja kirjallisuuden levitystä;
- 5) järjestää ja johtaa puolueen osanottoa eduskuntavaaleihin; sekä
- 6) mahdollisuuden mukaan tukea kunnallisjärjestöjen ja puolueosastojen toimintaa kunnallisvaaleissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa tarvitaan suunnitelmanmukaista ja yhtenäistä esiintymistä työväenluokan etujen edistämiseksi.

PIIRIALUE.

3 §

Piirialueen määrää puoluekokous tai puoluekokousten väliajoilla puolueuuevosto.

PIIRIJÄRJESTÖÖN LIITTYMINEN JA EROAMINEN.

4 §

Piirijärjestöön jäseneksi pääsee jokainen piirin alueella toimiva sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö, jonka piiritoimikunta jäseneksi hyväksyy ja joka täyttää puoluesääntöjen ja näiden sääntöjen määräämät ehdot.

Kunnallisjärjestö liittyy puolueeseen piirijärjestön kautta.

Kunnallisjärjestö suorittaa määrätyn veron piirijärjestölle siltä vuosineljännekseltä alkaen, jolloin liittyminen tapahtui.

Piirijärjestöön tai siihen kuuluviin kunnallisjärjestöihin tai niiden osastoihin ei saa kuulua puoluetta vastustava, vastustavaan puolueeseen kuuluva eikä puoluetta vahingoittava.

Piirikokous päättää piiritoimikunnan esityksestä sellaisten yksitysten jäsenten erottamisesta, jotka puoluetta vastustavat tai vahingoittavat.

Piirikokouksen päätöksestä voidaan valittaa puolueuuevostolle, mutta astuu päätös heti voimaan.

Myöskin puoluekokous ja puolueuuevosto ovat oikeutettuja erottamaan puoluetta vastustavia tai vahingoittavia jäseniä. Kokonaisia puolueosastoja ei eroteta, jos niissä on vähintään viisi jäsentä, jotka ovat halukkaat toimimaan puolueen etujen mukaisesti.

Erotetut jäsenet voivat päästä takaisin puolueeseen ainoastaan sen puolue-elimen kautta, joka heidät on erottanutkin.

VEROT JA TIEDONANNOT.

5 §

Piirijärjestölle suorittaa jokainen siihen liittynyt kunnallisjärjestö vuosineljänneksittäin veroa, jonka suuruuden piirikokous vuosittain määrää. Piiriveron yhteydessä kannetaan kunnallisjärjestöltä puolueelle menevä vero.

Piiri- ja puolueverot edelliseltä vuosineljännekseltä on kunnallisjärjestön lähetettävä piirin rahastonhoitajalle viimeistään 15 päivänä helmikuuta, toukokuuta, elokuuta ja marraskuuta.

Piirijärjestö välittää siihen liittyneiden kunnallisjärjestöjen puolueverot, joiden suuruus määrätään puoluekokouksessa, puolue-toimikunnalle (puoluejärjestöjen 11 §:ssä määrättyllä tavalla) viimeistään kunkin maaliskuu-, kesä-, syys- ja joulukuun 1 päivänä suorituksena edelliseltä kalenterineljännekseltä.

6 §.

Kunnallistoimikunta on velvollinen lähettämään piiritoimikunnan vaatimat tiedonannot. Sen on ilmoitettava piiritoimikunnalle kunnallistoimikunnan ja työväenyhdistysten toimitsijain nimet ja osoitteet. Henkilövaihdokset ja osoitteenmuutokset on heti ilmoitettava piiritoimikunnalle.

Kunnallistoimikunnan tulee vuosittain ennen tammikuun 15 päivää lähettää piiritoimikunnalle kertomus toiminnastaan edelliseltä vuodelta sekä tietoja kunnallisjärjestöön kuuluvista työväenyhdistyksistä.

7 §.

Kunnallisjärjestö, joka laiminlyö määräajassa lähettää verot, menettää heti oikeutensa piirijärjestössä, mutta saavuttaa ne jälleen suorittamalla kaikki maksamatta olevat verot.

Maksamatta jättäneiden kunnallisjärjestöjen nimet tulee piiritoimikunnan julkaista piirijärjestön äänenkannattajassa.

PIIRIKOKOUS.

8 §.

Piirijärjestön asioista määrää piirikokous. Ylin määräysvalta on puoluekokouksella.

9 §.

Piirijärjestön vuosikokous pidetään viimeistään huhtikuulla. Kokouksen paikan määrää edellinen piirikokous.

Ylimääräinen piirikokous, jonka, ellei piiritoimikunta pidä tarpeellisena uusien vaalien toimittamista, muodostavat varsinaiseen piirikokoukseen valitut edustajat, pidetään milloin piiritoimikunta pitää sen tarpeellisena tai milloin vähintään kolmas osa piirin kunnallisjärjestöistä sitä samaa määrättyä tarkoitusta varten haluaa.

Kutsumuksen piirikokoukseen julkaisee piiritoimikunta. Varsinaiseen kokoukseen on kutsumus julkaistava viimeistään 2 kuukautta ennen kokousta ja on se julaistava piirin äänenkannattajassa.

Kutsumus ylimääräiseen piirikokoukseen on julkaistava viimeistään kaksi viikkoa ennen kokousta. Samoin toimitetaan muutkin tiedonannot jäsenille. Kokouskutsussa on mainittava esille tulevat asiat.

10 §.

Piirikokoukseen lähettävät kunnallisjärjestöt yhden edustajan kultakin jäsenmääränsä alkavalta 100-luvulta, ollen piirikokous tai — ellei piirikokous ole asiasta päättänyt — piiritoimikunta kuitenkin oikeutettu korottamaan tämän rajan korkeintaan 250 jäseniin.

Muissa kohdin noudatetaan piirikokousedustajain vaalissa mitä puolueen säännöissä on puoluekokousedustajaa vaalista säädetty.

n §.

Valtakirjan edustajille antaa asianomainen kunnallistoimikunta. Valtakirjain tarkastamisen suorittaa piiritoimikunta ennen kokouksen alkua.

Päivärahan edustajille suorittaa asianomainen kunnallisjärjestö, matkakustannukset piiritoimikunta, jollei piirikokous päivärahan suhteen toisin päättä,

12 §.

Piiritoimikunnan jäsenet ovat velvolliset olemaan läsnä piirikokouksessa ja on heillä lausunto- ja esitysoikeus.

Lausunto- ja esitysoikeus piirikokouksessa on myöskin puolue-toimikunnan jäsenillä, piirin sosialidemokraattisilla valtiopäivämiehillä ja piirin puoluelehden edustajalla.

Piiritoimikunnan jäsenille suoritetaan päiväraha ja matkakulut piiriin rahastosta.

13 §.

Varsinaiselle piirikokoukselle voivat tehdä esityksiä piiritoimikunta, kunnallisjärjestö, puolueosasto ja yksityinen puoluejäsen.

Puolueosaston tai yksityisen jäsenen esitykset lähetetään asianomaisen kunnallisjärjestön kautta ja on ne kunnallistoimikunnan lausunnon kera lähetettävä piiritoimikunnalle viimeistään viisi viikkoa ennen kokousta. Samassa ajassa on kunnallisjärjestön omat esitykset piiritoimikunnalle lähetettävä.

Piiritoimikunta lähettää esitykset lausuntonsa kera painetussa esitysvihossa kunnallisjärjestöille viimeistään 14 päivää ennen kokousta. Samassa yhteydessä lähetetään piiritoimikunnan toimintakertomus.

14 §.

Varsinaisessa piirikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1) päätetään piiritoimikunnan toiminta- ja tilikertomuksesta ja tilintarkastajain lausunnon perusteella tilivapaudesta;
- 2) päätetään piiriveron suuruudesta;
- 3) päätetään edustajaperusteesta piirikokousedustajain vaalissa;
- 4) käsitellään piiritoimikunnan laatima tulo- ja menoarvioehdotus;
- 5) päätetään valistustyön harjoittamisesta piirissä;
- 6) keskustellaan eduskuntaryhmän toiminnasta;
- 7) käsitellään piirin puoluelehteä koskevat kysymykset;
- 8) eduskuntavaalien edellä järjestetään valitsijayhdistykset ja päätetään muista vaaleja koskevista asioista;
- 9) määrätään piiritoimikunnan jäsenten ja tilintarkastajain palkkio;
- 10) valitaan piiritoimikunta;
- 11) valitaan tilintarkastajat;
- 12) määrätään seuraavan piirikokouksen paikka;
- 13) keskustellaan ja päätetään muista esitetyistä asioista; ja

14) puoluekokouksen edellisessä varsinaisessa tai ylimääräisessä piirikokouksessa valitaan ehdokkaat puolueuuevoston vakinaisiksi ja varajäseniksi.

15 §•

Piirikokousten päätökset eivät saa olla ristiriidassa puoluekokousten päätösten kanssa.

16 §.

Piirikokouksessa on kullakin edustajalla yksi ääni. Äänestykset tapahtuvat avoimesti. Jos kymmenesosa edustajista vaatii on toimitettava nimiäänestys. Vaalit toimitetaan vaadittaessa suljetuin lipuin.

Jos äänet äänestyksessä jakautuvat tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Vaaleissa ratkaisee arpa.

PIIRITOIMIKUNTA.

17 §-

Piirijärjestön hallituksena on piiritoimikunta, johon kuuluu vähintään 7 piirikokouksen vuodeksi kerrallaan valitsemaa vakinaista ja 3 varajäsentä.

Piiritoimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Piiritoimikunta on päätösvaltainen viiden jäsenen läsnäollessa.

18 §.

Piiritoimikunnan tehtävänä on:

- i) päättää piirin asioista sääntöjen, piirikokouksen ja puoluekokousten päätösten mukaisesti sekä kantaa ja vastata järjestön puolesta;
- 2) hoitaa agitationi- ja järjestötoimia;
- 3) johtaa ja järjestää vaalitoimintaa piirissä;
- 4) tukea kunnallisjärjestöjä ja työväenyhdistyksiä neuvoilla ja avustuksella;
- 5) ottaa ja eroittaa piirisihteerin y.m. tarvitsemansa toimihenkilöt ja määrätä niiden palkat;
- 6) suorittaa puoluesääntöjen ja puolue toimikunnan määräämät tehtävät; ja
- 7) päättää toiminimen kirjoittamisesta.

Lähempiä määräyksiä piiritoimikunnan toiminnasta annetaan piirikokouksessa.

19 §•

Piirisihteerin tehtävänä on:

- i) hoitaa piiritoimiston välitöntä johtoa;
- 2) laatia piirin viralliset tiedonannot sekä vuosikertomukset;
- 3) hoitaa piiritoimikunnan kirjeenvaihtoa;
- 4) pitää pöytäkirjaa piiritoimikunnan kokouksissa; ja
- 5) suunnitella, johtaa ja valvoa valistustoimintaa piirissä.

Piirisihteeri ei ilman piiritoimikunnan suostumusta saa ottaa sivutehtäviä, jotka voivat tuntuvasti vaikuttaa hänen toimintaansa piirin palveluksessa.

20 §.

Piiritoimikunnan puheenjohtajan, piirisihteerin ja piirin rahastonhoitajan osoitteet on aina muutoksen tapahtuessa ilmoitettava puoluetoimikunnalle ja kunnallistoimikunnille.

Piiritoimikunnan tiedonannot kunnallisjärjestöille julkaistaan piirin puoluelehdessä tai kiertokirjeillä ja on viimeksimainitusta lähetettävä jäljennös puoluetoimikunnalle.

21 §.

Jos piiritoimikunnan jäsen ilman hyväksytyä syytä on poissa kahdesta peräkkäisestä kokouksesta, katsotaan hänet eronneeksi toimestaan ja kutsutaan varajäsen tilalle.

Varajäsenet kutsutaan tarvittaessa siinä järjestyksessä kuin ovat saaneet ääniä.

TILINTARKASTUS.

22 §.

Piirikokous valitsee-2 tilintarkastajaa ja 2 varatilintarkastajaa. Varsinaisten tilintarkastajain ollessa estetyt, astuvat varatilintarkastajat heidän toimiinsa siinä järjestyksessä kuin ovat saaneet ääniä.

23 §•

Piiritoimikunnan tilien edelliseltä kalenterivuodelta tulee olla päätetyt ja jätetyt tilintarkastajille viimeistään maaliskuun 1 päivänä.

24 §.

Tilintarkastajain on ennen maaliskuun 15 päivää annettava lausuntonsa tileistä ja taloushoidosta viimeksikuluneelta kalenterivuodelta sekä tehtävä piirikokoukselle ehdotus vastuuvapauden myöntämisestä piiritoimikunnalle tai sen kieltämisestä.

25 §•

Tilintarkastajilla on oikeus milloin tahansa tarkastaa piiritoimikunnan kassa ja tilit.

YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ.

26 §.

Nämä säännöt voidaan muuttaa tai kumota ainoastaan puoluekokouksessa.

27 §.

Jos piirijärjestö puretaan tai lakkautetaan, joutuvat sen varat ja omaisuus Suomen Sosialidemokraattiselle Puolueelle.

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN

Kunnallisjärjestön Säännöt.

NIMI JA KOTIPAIKKA.

i i.

Järjestön (yhdistyksen) nimi on.....
 Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö,
 Kotipaikka on..... kunta.

TARKOITUS.

2 §.

Kunnallisjärjestön tarkoituksena on:

- i) puolueen ohjelman pohjalla toimia sosialidemokraattisen valistuksen levittämiseksi;
- 2) liittää yhteen kaikki kunnassa olevat Suomen Sosialidemokraattisen puolueen osastot ja välittää niiden yhteisiä asioita sosialidemokraattisen Piirijärjestön kanssa;
- 3) järjestää kunnassa työväen osanottoa eduskunta- ja kunnallisiin vaaleihin;
- 4) järjestämällä kokouksia ja mielenosoituksia antaa paikkakunnan puoluejäsenille tilaisuuden lausua mielipiteensä valtiollisista ja kunnallisista asioista.

KUNNALLISJÄRJESTÖÖN LIITTYMINEN JA EROAMINEN.

3 §.

Oikeus liittyä kunnallisjärjestöön on niillä kunnassa toimivilla, ainoastaan Suomen kansalaisten muodostamilla ja kunnallistoimikunnan hyväksymillä yhdistyksillä y.m. järjestöillä, jotka hyväksyvät sosialidemokraattisen puolueen ohjelman sekä täyttävät puokiesääntöjen ja näiden sääntöjen määräämät ehdot.

•jCunnallisjärj estoon liittynyttä järjestöä nimitetään puolueosastoksi, ja ottaa sen järjestöönkunnallistoimikunta.

4 §.

Ammattiosasto, nuoriso-osasto, osuuskunta t.m.s. voi välittää sitä haluavien jäsentensä kuulumisen kunnallisjärjestöön, ja puolueeseen, mutta ei se ole puolueosasto, ellei sen jäsenistä 34 kuulu kunnallisjärjestöön.

5 §.

Jokaisella kunnallisjärjestöön kuuluvalla puoluejäsenellä tulee olla erikoinen puolueen jäsenkirja; ammattiosaston, nuoriso-osaston, osuuskunnan t.m.s. jäsenkirja ei kelpaa.

6 §.

Kunnallisjärjestöön kuuluvaan puolueosastoon ei saa kuulua puoluetta vastustava, vastustavaan puolueeseen kuuluva, eikä puoluetta vahingoittava.

Puoluekokous, puolueuuvosto tai piirikokous voi erottaa jäsenen kunnallisjärjestöstä tai puolueesta.

VEROT.

7 §.

Kunnallisjärjestö suorittaa piirijärjestölle veroa, jonka suuruuden piirikokous vuosittain määrää.

Piiri- ja puolueverot edelliseltä vuosineljännekseltä on kunnallisjärjestön lähetettävä piiritoimikunnalle viimeistään 15 p:nä helmi-, touko-, elo- ja marraskuuta,

Vero suoritetaan puolueosastossa edellisen vuosineljänneksen lopussa olleen jäsenmäärän mukaan.

8 §.

Ammattiosasto, nuoriso-osasto tai osuuskunta, joka ei ole puolueosasto, suorittaa kantamansa verot samoin kuin puolueosasto.

9 §.

Piirille ja puolueelle menevät verot tilitetään kunnallisjärjestölle samalla kertaa kunnallisjärjestöveron kanssa.

Samanaikaisesti veron kanssa lähetetään tiedonanto jäsenmäärästä y.m. kunnallistoimikunnan esittämien kaavakkeiden mukaisesti.

Verot ja tiedonannot lähinnä edelliseltä vuosineljännekseltä on lähetettävä kunnallisjärjestölle viimeistään ensimmäisenä päivänä helmikuuta, toukokuuta, elokuuta ja marraskuuta.

10 §.

Puolueosasto, joka säädetyssä ajassa ei ole lähettänyt veroja, menettää heti oikeutensa kunnallisjärjestössä, mutta saavuttaa ne jälleen suorittamalla kaikki maksamatta olevat verot.

Maksamatta jättäneiden puolueosastojen nimet tulee kunnallistoimikunnan julaista paikkakunnalle leviävässä puoluelehdessä.

KUNNALLISJÄRJESTÖN EDUSTAJISTO,

n §.

Kunnallisjärjestön asioista päättää kunnallisjärjestön edustajisto. Ylin määräysvalta on piirikokouksella.

Edustajisto kokoontuu vuosittain kahteen varsinaiseen kokoukseen. Kavätkokous pidetään kunakin vuonna ennen maaliskuun IS päivää ja syyskokous ennen lokakuun 15 päivää. Muita kokouksia järjestetään tarpeen mukaan.

Kutsumuksen kokoukseen julkaisee kunnallistoimikunta, varsinaiseen kokoukseen vähintään viikkoa ja ylimääräiseen vähintään 3 päivää ennen kokousta paikkakunnalla leviävässä puoluelehdessä. Samoin toimitetaan muut tiedonannot jäsenille.

12 §.

Edustajisto muodostetaan siten, että puolueosastot vuosittain ennen vuoden loppua valitsevat edustajistoon seuraavaa vuotta varten yhden tai useamman jäsenen suhteellisesti jäsenmääränsä mukaan.

Valintaperusteen määrää ensi kerralla kunnallisjärjestön kokous, sen jälkeen edustajiston kokous.

13 §-

Kevätkokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1) esitetään kunnallistoimikunnan vuosi- ja tilikertomus edelliseltä vuodelta;
- 2) esitetään tilintarkastajain lausunto; ja
- 3) päätetään vastuuvapauden myöntämisestä kunnallistoimikunnalle.

14 §•

Syyskokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1) päätetään valistustyön harjoittamisesta kunnassa;
- 2) käsitellään kunnallisvaaleja koskevia kysymyksiä;
- 3) päätetään kunnallisjärjestöveron suuruudesta;
- 4) käsitellään kunnallistoimikunnan laatima tulo- ja menoarvioehdotus ;
- 5) valitaan kunnallistoimikunta;
- 6) valitaan tilintarkastajat;
- 7) keskustellaan ja päätetään muista esitetyistä asioista.

15 §•

Vaalit toimitetaan vaadittaessa suletuin lipuin. -

Jos äänestyksessä äänet jakautuvat tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Vaaleissa ratkaisee arpa.

16 §.

Kunnallisjärjestön päätökset eivät saa olla ristiriidassa puolueia piirikokouspäätösten kanssa.

KUNNALLISTOIMIKUNTA.

17 §.

Kunnallisjärjestön hallituksena on kunnallistoimikunta, johon kuuluu vähintään 5 kunnallisjärjestön edustajiston vuodeksi kerhallaan valitsemaa vakinaista ja 3 varajäsentä.

Kunnallistoimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, sihteerin ja rahastonhoitajan.

Kunnallistoimikunta on päätösvaltainen, kun vähintään 3 jäsenistä on saapuvilla.

18 §.

Kunnallistoimikunnan tehtävänä on:

- 1) päättää kunnallisjärjestön asioista sääntöjen ja edustajiston päätösten mukaisesti sekä kantaa ja vastata järjestön puolesta;
- 2) hoitaa agitationi- ja järjestötoimia;
- 3) ottaa ja erottaa tarvitsemansa toimihenkilöt ja määrätä näiden palkat.
- 4) suorittaa puoluesääntöjen ja piiritoimikunnan määräämät tehtävät;
- 5) päättää toiminimen kirjoittamisesta.

Lähempiä määräyksiä kunnallistoimikunnan toiminnasta antaa kunnallisjärjestön edustajisto.

19 §.

Kunnallistoimikunnan tiedonannot puolueosastoille ja puoluejäsenille toimitetaan ilmoituksella paikkakunnan puoluelehdessä tai kiertokirjeillä.

20 §.

Jos kunnallistoimikunnan jäsen ilman hyväksytyä syytä on poissa kahdesta peräkkäisestä kokouksesta, katsotaan hänet eronneeksi toimestaan ja kutsutaan varajäsen tilalle.

Varajäsenet kutsutaan tarvittaessa siinä järjestyksessä kuin ovat saaneet ääniä.

VAALITOIMINTA.

21 §.

Kunnallistoimikunnan tehtävänä vaalien edellä on:

- 1) johtaa ja järjestää vaalitoimintaa sekä kunnallisissa että valtiollisissa vaaleissa;
- 2) piiritoimikunnan määräysten mukaan huolehtia eduskuntaehdokkaitten asettamisesta;
- 3) huolehtia ehdokkaitten asettamisesta kunnallisvaaleihin noudattaen mitä puoluesäännöissä on säädetty.
- 4) huolehtia vaaliluetteloiden tarkastamisesta ja valitusten tekemisestä vaaliluetteloja vastaan;
- 5) järjestää vaalivalistustyö niin, että kaikki puolueen kannattajat saadaan ottamaan osaa vaaleihin.

TILINTARKASTUS.

22 §.

Kunnallisjärjestön edustajisto valitsee 2. tilintarkastajaa ja 2 varatilintarkastajaa.

Varsinaisten tilintarkastajain estettyinä ollessa astuvat varatilintarkastajat heidän toimiinsa siinä järjestyksessä kuin ovat saaneet ääniä.

23 §•

Kunnallistoimikunnan tilien edelliseltä kalenterivuodelta tulee olla päätetyt ja jätetyt tilintarkastajille viimeistään helmikuun 15 p:nä.

24 §.

Tilintarkastajien on ennen maaliskuun 1 päivää annettava, lausuntonsa tileistä ja taloudenhoidosta edelliseltä kalenterivuodelta sekä tehtävä kunnallisjärjestön edustajistolle ehdotus vastuuvapauden myöntämisestä kunnallistoimikunnalle tai sen kieltämisestä.

25 §.

Tilintarkastajilla on oikeus milloin tahansa tarkastaa kunnallistoimikunnan kassa ja tilit.

KUNNALLISJÄRJESTÖN KOKOUS.

26 §.

Kunnissa, joissa puoluejäsenten lukumäärä on vähäinen ja joissa on ainoastaan yksi puolueosasto tai joissa, useampia puolueosastoja on olemassa, olosuhteet muutoin ovat sellaiset, että kunnallisjärjestöön kuuluvilla puoluejäsenillä on tilaisuus välittömästi ottaa osaa kokouksiin, voidaan edustajistoa valitsematta kunnallisjärjestön asioista päättää yleisissä kunnallisjärjestön kokouksissa.

27 §.

Pääsy kunnallisjärjestön kokouksiin on jokaisella puoluejäsenellä, joka näyttää kelpaavan jäsenkirjan tai jäsenkortin.

28 §.

Kunnallisjärjestön kokouksiin nähden on voimassa, mitä kunnallisjärjestön edustajistosta on säädetty.

YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ.

29 §•

Nämä säännöt voidaan muuttaa tai kumota ainoastaan puoluekokouksessa.

30 §.

Jos kunnallisjärjestö purkautuu tai lakkautetaan joutuvat sen varat ja omaisuus sille piirijärjestölle, jonka alueella se toimii.

Työväenyhdistyksen Säännöt.

i §.

Yhdistyksen nimi on
 yhdistys, kotipaikkana kunta,
?• kylä.

2 §.

Yhdistys on Suomen Sosialidemokraattisen puolueen osasto ja on sen tarkoituksena edistää työväen sivistyksellistä, taloudellista ja valtiollista kehitystä. Tarkoituksensa toteuttamiseksi suorittaa yhdistys herätys- ja valistustyötä paikkakunnan vähävaraisten keskuudessa, edistää kirjallisuuden ja sanomalehtien levitystä, toimeenpäänee kokouksia ja iltamia, ottaa osaa valtiolliseen ja kunnalliseen toimintaan, sekä suorittaa niitä tehtäviä, jotka sille sosialidemokraattisen puolueen osastona puoluesääntöjen mukaan kuuluvat.

3 §•

Yhdistyksen jäseneksi pääsee jokainen Suomen kansalainen, joka hyväksyy Sosialidemokraattisen puolueen ohjelman ja menettelytavat ja jonka yhdistyksen johtokunta hyväksyy. Jäsen tai jäsenet, jotka toimivat vastoin yhdistyksen tarkoitusta, tai muuten vahingoittavat yhdistystä, voi yhdistyksen kokous yhdistyksestä erottaa.

Socialidemokraattisen puoluekokouksen tai puolueuuvoston tekemiä, puolueuuvoston jäsenoikeuksia koskevia päätöksiä on osaston noudatettava. Puolueesta eronnut -tai erotettu jäsen ei voi kuulua jäsenenä puolueosastoon.

4 §-

Yhdistyksen jäsenistä on pidettävä luetteloa, johon merkitään jäsenen nimi, syntymäaika, ammatti tai toimi, yhdistykseen liittymisaika sekä suoritettut maksut.

s §•

Liittyessään yhdistykseen suorittaa jokainen jäsen yhdistyksen määräämän sisäänkirjoitusmaksun. Kuukausittain suorittaa jokainen yhdistyksen jäsen jäsenmaksun, jonka suuruuden yhdistyksen vuosikokous johtokunnan esityksestä määrää niin suureksi,

että siihen sisältyy paitsi yhdistykselle tulevat myöskin sosialidemokraattiselle puolueelle, piiri- ja kunnallisjärjestölle menevät maksut.

Puolueelle, piiri- ja kunnallisjärjestölle menevien maksujen suuruus ja suoritustapa määrätään siten kuin mainittujen järjestöjen säännöissä on sanottu.

Yhdistyksen jäsenmaksut kannetaan kuukausittain. Jäsen, jolla on 3 kuukauden jäsenmaksut suorittamatta, on menettänyt sääntöjen mukaiset jäsenoikeutensa siksi, kunnes on suorittanut maksamatta jääneet erät tai uudelleen liittynyt yhdistykseen. Yhdistyksestä voi jäsen erota yhdistyslain säätämällä tavalla.

6 §.

Yhdistyksen asioita hoitaa johtokunta, johon kuuluu kahdeksi vuodeksi kerrallaan valittuina vähintään 4 vakinaista jäsentä ja tarpeellinen määrä varajäseniä. Näistä eroaa vuosittain puolet vakinaisista ja puolet varajäsenistä.

Eroaminen tapahtuu ensi kerran arvalla ja sitte vuoron jälkeen. Johtokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, sihteerin, rahastonhoitajan ja tarpeen vaatiessa jäsenmaksujen kantajan.

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estettynä ollessaan varapuheenjohtajan tahi kahden jäsenen kutsusta ainakin kerran kuukaudessa ja on päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä on saapuvilla.

7 §.

Yhdistyksen nimen kirjoittavat johtokunnan puheenjohtaja ja sihteeri.

8 §.

Yhdistys voi toimintansa edistämiseksi tarpeen mukaan keskuudestaan asettaa joko pysyviä tai tilapäisiä toimi- ja valiokuntia, joille johtokunta tarvittaessa vahvistaa ohjesäännöt.

o§-

Yhdistys on oikeutettu omassa huoneistossaan harjoittamaan kahvila- ja ruokalaliikettä.

10 §.

Johtokunnan valitsemista toimihenkilöistä:

- 1) *Puheenjohtaja:*
 - a) kutsuu kokoon yhdistyksen ja johtokunnan kokoukset, toimii niissä puheenjohtajana ja asioiden esittelijänä;
 - b) allekirjoittaa yhdessä sihteerin kanssa pöytäkirjat; ja
 - c) valvoo, että yhdistyksen muut toimihenkilöt täyttävät tehtävänsä ja että yhdistyksen sekä johtokunnan tekemät päätökset pannaan täytäntöön.

2) *Sihteeri:*

a) pitää pöytäkirjaa yhdistyksen ja johtokunnan kokouksissa, kirjoittaa ne kantakirjaan ja yhdessä puheenjohtajan kanssa allekirjoittaa ne;

b) hoitaa yhdistyksen kirjeenvaihdon ja allekirjoittaa lähetettävät kirjeet;

c) laatii yhdistyksen ja johtokunnan vuosikertomukset johtokunnan antamien ohjeiden mukaan; sekä

d) suorittaa muut kirjalliset tehtävät, jotka yhdistys tai johtokunta määrää.

3) *Rahastonhoitaja:*

a) kantaa kaikki yhdistyksen rahatulot ja maksaa kaikki yhdistyksen menot ja merkitsee ne tilikirjaan johtokunnan antamien ohjeiden ja määräysten mukaan, sekä hoitaa yhdistyksen muun omaisuuden;

b) antaa neljännesvuosittain selonteon johtokunnalle yhdistyksen tuloista ja menoista sekä rahallisesta asemasta; sekä

c) päättää tilit kalenterivuositain ja jättää ne tilintarkastajille näissä säännöissä määrättyinä aikana.

4) *Jäsenmaksujen kantaja:*

a) Jäsenmaksujen kantajan tulee olla tavattavana johtokunnan määräämässä paikassa ja"-ajalla, ottaa vastaan kaikki jäsenmaksut ja merkitä ne sekä jäsenen jäsenkirjaan että jäsenluetteloon tai kantakirjaan;

b) hoitaa yhdistyksen jäsenluetteloa, merkitsemällä siihen tarkasti se mitä näiden sääntöjen 4:ssä §:ssä määrätään, samoin myös kutka jäsenet ovat eronneet tai erotetut; ja

c) tilittää kantamansa jäsenmaksut kerran kuukaudessa rahastonhoitajalle.

n §.

Yhdistyksen tilit päätetään kalenterivuositain ja on ne, sekä niiden ohella pöytä- y.m. asiakirjat jätettävä yhdistyksen valitsemille tilintarkastajille ennen helmikuun 1 päivää tilivuoden päätyttyä.

Tilintarkastajain tulee viimeistään helmikuun 10 päivään mennessä suorittaa tilien tarkastus ja antaa siitä kirjallinen lausunto johtokunnalle.

12 §.

Yhdistys kokoontuu kerran kuukaudessa vakinaiseen kuukausikokoukseen.

Ylimääräisiä kokouksia pidetään niin usein kuin johtokunta pitää sitä tarpeellisenä, tai kun vähintään kymmenesosa yhdistyksen jäsenistä sitä johtokunnalta kirjallisesti pyytää.

Kokouksessa tehty pöytäkirja luetaan ja vahvistetaan seuraavassa kokouksessa, mutta voidaan kiireellisissä asioissa päätös ja pöytäkirja siltä osaltaan tarkastaa heti samassa kokouksessa.

13 §•

Yhdistyksen vuosikokous pidetään helmikuussa johtokunnan määräämänä päivänä ja käsitellään siinä seuraavat asiat:

- i) esitetään yhdistyksen toiminta- ja tilikertomus sekä tilintarkastajain lausunto;
- 2) päätetään vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle edelliseltä tilikaudelta;
- 3) valitaan johtokuntaan jäsenet erovuorossa olevien tilalle;
- 4) valitaan kaksi tilintarkastajaa ja heille kaksi varajäsentä;
- 5) määrätään yhdistykselle kuluvana vuonna kannettavan sisäänkirjoitus- ja jäsenmaksun suuruus siten kuin 5 §:ssä on säännöty; sekä
- 6) käsitellään muita mahdollisesti esiintyviä asioita.

14 §•

Kokoukset ilmoitetaan yhdistyksen kokoushuoneuston seinään naulatulla ilmoituksella tai, jos yhdistys niin päättää, myöskin sanomalehdessä. Vuosikokouksesta on ilmoitettava vähintään kaksi viikkoa ennen, kuukausi- ja ylimääräisistä kokouksista vähintään kahta päivää ennen kokousta. Muut tiedonannot yhdistyksen jäsenille toimitetaan samoin kokoushuoneuston seinään naulattujen ilmoituslehtien kautta.

Kokouskutsussa on mainittava tärkeimmät kokouksessa esille tulevista asioista.

iS §•

Ehdotuksia yhdistyksen toiminnan lopettamisesta ja näiden sääntöjen muuttamisesta voidaan käsitellä ainoastaan vuosikokouksessa ja on sellaiset ehdotukset jätettävä johtokunnalle viimeistään tammikuun 15 päivänä.

Johtokunnan velvollisuus on saattaa näin tehdyt ehdotukset oman lausuntonsa ohella yhdistyksen jäsenten tietoon 13 §:ssä määrättyllä tavalla viimeistään kaksi viikkoa ennen vuosikokousta.

Tullakseen voimaan, on sääntöjen muutosehdotuksen puolesta annettava 34 osaa äänestykseen osaaottaneiden yhdistyksen jäsenten äänistä; josjiin tehty päätös koskee näiden sääntöjen 2, 3 ja 5 pykälää tai yhdistyksen toiminnan lopettamista, on se, noudatettavaksi tullakseen, sosialidemokraattisen puoluetoimikunnan hyväksyttävä ennenkuin se yhdistysrekisteriin merkitään.

16 §.

Jos yhdistys laiminlyö velvollisuutensa sosialidemokraattista puoluetta kohtaan, toimii puolueen hyväksymiä tarkoituksia vastaan tai muuten loukkaa näissä säännöissä määrättyjä puolueen etuja ja oikeuksia, voi puoluetoimikunta selittää yhdistyksen toimintansa lopettaneeksi, ellei vähintään viisi puoluetoimikunnan hyväksymää yhdistyksen jäsentä ilmoittaudu halukkaaksi sen toimintaa jatkaamaan näiden sääntöjen ja puoluepäätösten mukaisesti.

17 §.

Jos yhdistys päättää toimintansa lopettaa, määrätään lakkautetuksi tai selitetään toimintansa lopettaneeksi, joutuu sen omaisuus sosialidemokraattisen puolueoimikunnan huostaan puolueen hyväksi käytettäväksi, kuitenkin ehdolla, että, jos paikkakunnalle kahden vuoden kuluessa tämän yhdistyksen lakkautuspäätöksestä laskettuna, perustetaan uusi samanlainen yhdistys, on varat, ilman korkoja, sille luovutettava.

Jos yhdistyksen jäsenluku on vähentynyt alle viiden, on johtokunnan tai jonkun sen jäsenen tai yhdistyksen jäsenen tehtävä asiasta ilmoitus sosialidemokraattiselle puolueoimikunnalle, jotta se voi ryhtyä toimenpiteisiin pesän selvittämiseksi, ellei yhdistyksen voida hankkia niin paljon jäseniä, että sen toiminta saadaan näiden sääntöjen määräämällä tavalla järjestettyä.

18 §.

Niissä asioissa, joista ei näissä säännöissä ole määrystä, noudetaan yhdistyslakia.